

Kunnskap og holdninger til naturmangfold 2020

Rapport

Kantar
RH | 20101262
Januar 2021

Innhold

1	Om prosjektet/ Oppsummering	3
2	Hovedfunn	5
3	Naturmangfold	12
4	Trusler mot naturmangfoldet	17
5	Verneområder	31
6	Tiltak for å stanse tap av naturmangfold	36
7	Personlig innsats	40
8	Kjennskap og kunnskapskilder	45
9	Vedlegg	52

1

Om prosjektet/ Oppsummering

Om prosjektet/Oppsummering

Bakgrunn:

Gjennomføring av spørreundersøkelse om kunnskap og holdninger til naturmangfold, og sammenligning med tilsvarende undersøkelse fra 2014 og tilsvarende undersøkelse gjennomført i 28 EU-land.

Hovedfunn

Det er skjedd en tydelig endring i innbyggernes holdninger til naturmangfold mellom 2014 og 2020.

Jevnt over har innbyggerne fått økt kjennskap til naturmangfold, og oppfatter at flere tema relatert til naturmangfold har blitt viktigere. Trusselen mot naturmangfold oppfattes å være større i 2020 enn i 2014.

Den tydeligste forskjellen mellom Norge og EU-landene er hvor godt kjent befolkningen er med begrepet «naturmangfold». Sammenliknet med øvrige land i Europa, har Norges innbyggere svært god kjennskap til begrepet naturmangfold. Det er kun Sverige som har en høyere andel innbyggere som har hørt om og vet hva begrepet betyr.

Fakta om undersøkelsen:

- **Intervjumetode:** Telefonintervju
- **Utvalgskilde:** Kantars Befolkningsbase
- **Antall intervju:** 1.000
- **Intervjulengde:** 13 minutter
- **Periode datainnsamling:** 23.11 – 15.12.2020
- **Målgruppe:** 15+, befolkningsrepresentativt
- **Vekting av data:** Vektet representativt på kjønn, alder og geografi.
- **Andre viktige forhold:** Resultatene sammenliknes delvis med tidligere gjennomført undersøkelse (2014), delvis med Eurobarometeret 2018.
- **Ansvarlig konsulent:** Roar Hind.
- **Ansvarlig for rapport og analyse:** Joakim Nylén

2

Hovedfunn

Kjennskapen til begrepet naturmangfold har økt, og er svært god i sammenlikning med EU-land

9 av 10 nordmenn sier at de har hørt om begrepet naturmangfold. 7 av 10 oppga det samme i 2014.

Det er også en klar majoritet som ikke bare har hørt om begrepet, men som i tillegg mener de vet hva naturmangfold betyr (7 av 10). Sammenliknet med EU-land er det kun Sverige som har en større andel innbyggere som oppgir det samme. For EU samlet sett er det «kun» 4 av 10 som mener de vet hva begrepet naturmangfold betyr.

6 av 10 nordmenn mener de er godt informert om tap av naturmangfold. Det er dobbelt så mange som i 2014.

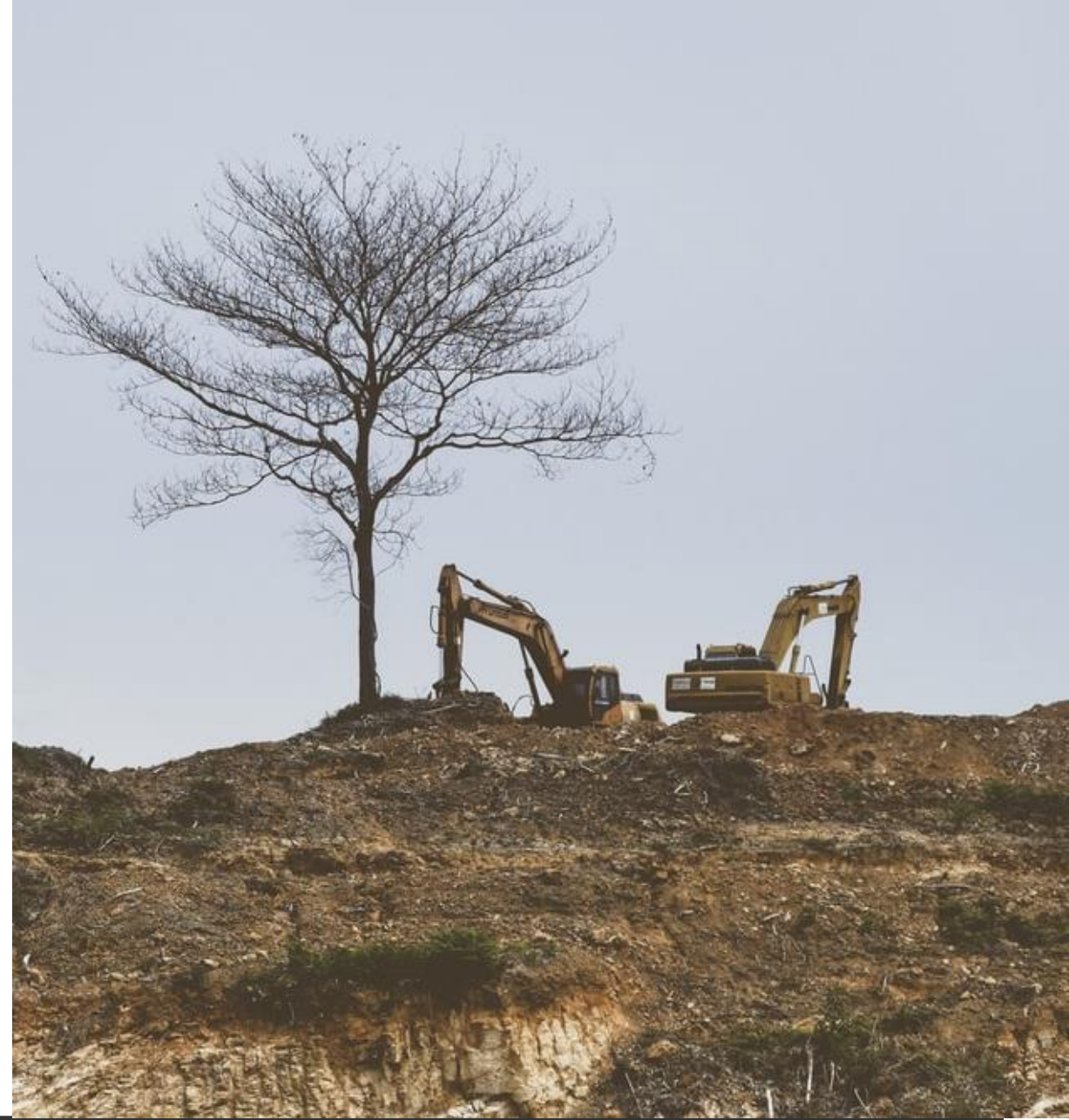

Trusselen mot naturmangfoldet oppfattes som økende.

Samtlige faktorer som kartlegges i undersøkelsen anses å utgjøre en større trussel mot naturmangfoldet i 2020 enn i 2014. I følge befolkningen utgjør forurensning av luft og vann den største trusselen.

Reduksjon og mulig utryddelse av dyrearter, flora og fauna, og ødeleggelse av naturlige leveområder og økosystemer anses som alvorlig av de aller fleste innbyggerne. Det anses som noe mer alvorlig på globalt nivå (over 9 av 10), enn i Norge (8 av 10). Andelen som mener at disse (potensielle) hendelsene er meget alvorlig i Norge og globalt har økt siden 2014.

Nær 6 av 10 tror de vil bli påvirket/har allerede blitt påvirket av reduksjon og mulig utryddelse av dyrearter, flora og fauna. I 2014 svarte 4 av 10 det samme.

Befolkningen er delt i oppfatningen av om økonomisk utvikling og utbygging som kan føre til ødeleggelser i verneområder skal aksepteres eller ei.

Men selv blant de som mener det skal aksepteres, er de aller fleste restriktive.

Svært få mener at «det er akseptabelt fordi økonomisk utvikling og utbygging bør prioriteres» (3 prosent). 5 av 10 mener det bare kan «aksepteres når hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, og ødeleggelsen blir fullt ut kompensert for». I underkant av 5 av 10 mener «det burde vært forbudt fordi verneområdene er våre viktigste naturområder». Andelen som mener det burde være forbudt har økt siden 2014 (8 prosentpoeng).

Norge skiller seg ikke spesielt ut sammenliknet med EU-landene. Det er like stor oppslutning rundt forbud blant EU samlet sett, som i Norge.

Viktigheten av å stanse tap av naturmangfold har økt.

Samtlige utsagn om hvorfor det kan være viktig å stanse tap av naturmangfold har større oppslutning i 2020 sammenliknet med 2014 (3-7 prosentpoeng opp). Det er samtidig flere som har blitt *helt enige* i påstandene (8-14 prosentpoeng).

Så å si alle mener at det er viktig å stanse tap av naturmangfold fordi vår velferd og livskvalitet er avhengig av natur og naturmangfold, at det er en moralsk forpliktelse – vi har et ansvar for å ta vare på naturen, og at naturmangfold er nødvendig for produksjon av goder som mat, brennstoff og medisiner. 95-97 prosent er delvis/helt enige i disse påstandene.

Oppslutningen om at norske myndigheter bør gjennomføre ulike tiltak for å beskytte naturmangfoldet har økt.

9 av 10 mener at norske myndigheter bør fremme forskning på konsekvenser av tap og naturmangfold, gjøre det økonomisk fordelaktig for eksempelvis fiskere og bønder å verne om naturen, informere innbyggerne bedre om viktigheten av naturmangfold og sørge for at subsidier til sektorer som landbruk og fiskeri tar hensyn til naturmangfoldet. Dette er opp 3-4 prosentpoeng sammenliknet med 2014. Det er samtidig flere som har blitt *helt enige* i påstandene (7-13 prosentpoeng).

Andelen som mener de gjør en personlig innsats for å bevare naturmangfold har økt.

8 av 10 mener de gjør en personlig innsats for å bevare naturmangfoldet. 7 av 10 sa det samme i 2014.

Med tanke på hvilke tiltak befolkningen gjør, svarer «alle» at de tar hensyn til naturen. 9 av 10 oppgir at de prøver å reparere, resirkulere og kjøpe så få nye ting som mulig. Deretter oppgir 7 av 10 at de prøver å kjøpe øko-vennlige produkter, f.eks. økologisk, uten kjemikaler eller lokalt produsert. Dette er en betydelig høyere andel enn i 2014 (opp 17 prosentpoeng). Nær 4 av 10 oppgir at de deltar i dugnadsarbeid med tema naturmangfold, som f.eks. strandryddedagen. Andelen som oppgir dette har økt med 11 prosentpoeng siden 2014.

Kjennskapen til begrepet økosystemtjenester og FNs naturpanel har økt noe.

Begrepet «økosystemtjenester» er fortsatt relativt ukjent. Drøyt 7 av 10 har aldri hørt om det, og kun 1 av 10 har hørt om det og vet hva det betyr. Kjennskapen har økt marginalt siden 2014, og primært blant en liten gruppe av befolkningen.

Kjennskapen til FNs naturpanel varierer, men har økt siden 2014. 4 av 10 har hørt om panelet, og vet hva det betyr, mens noen færre har hørt om det uten at de vet hva det betyr.

Befolkningen får først og fremst kunnskap om natur og naturmangfold gjennom aviser og andre nyhetsmedier og naturprogram på TV. Naturprogram på TV har blitt mindre viktig siden 2014.

3 Naturmangfold

Kjennskapen til begrepet naturmangfold har økt, og er svært god i sammenlikning med EU-land

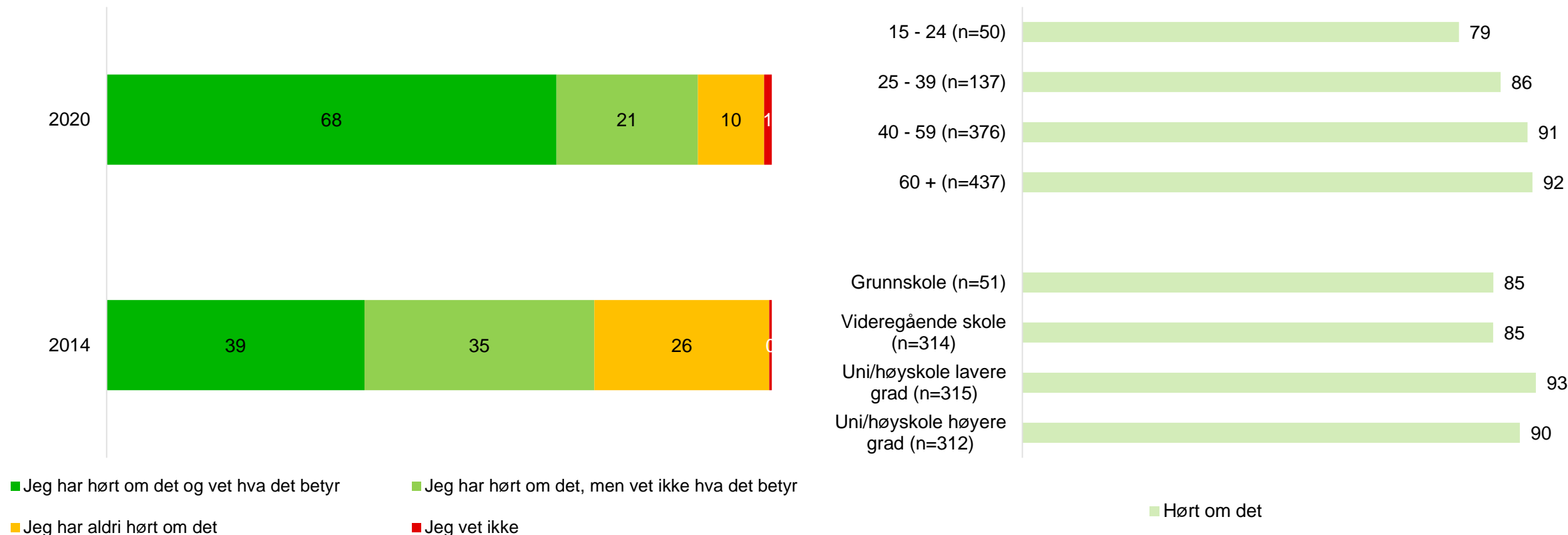
9 av 10 nordmenn sier de har hørt om begrepet naturmangfold. 7 av 10 oppga det samme i 2014.

Det er også en klar majoritet som ikke bare har hørt om begrepet, men som også mener de vet hva naturmangfold betyr (7 av 10). Sammenliknet med EU-land er det kun Sverige som har en større andel innbyggere som oppgir det samme. For EU samlet sett er det «kun» 4 av 10 som mener de vet hva begrepet naturmangfold betyr.

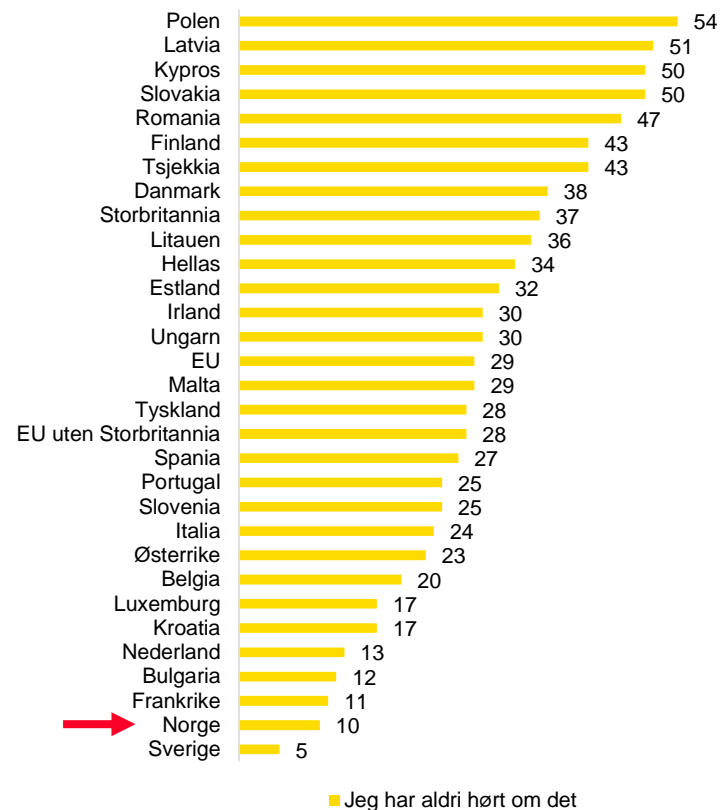
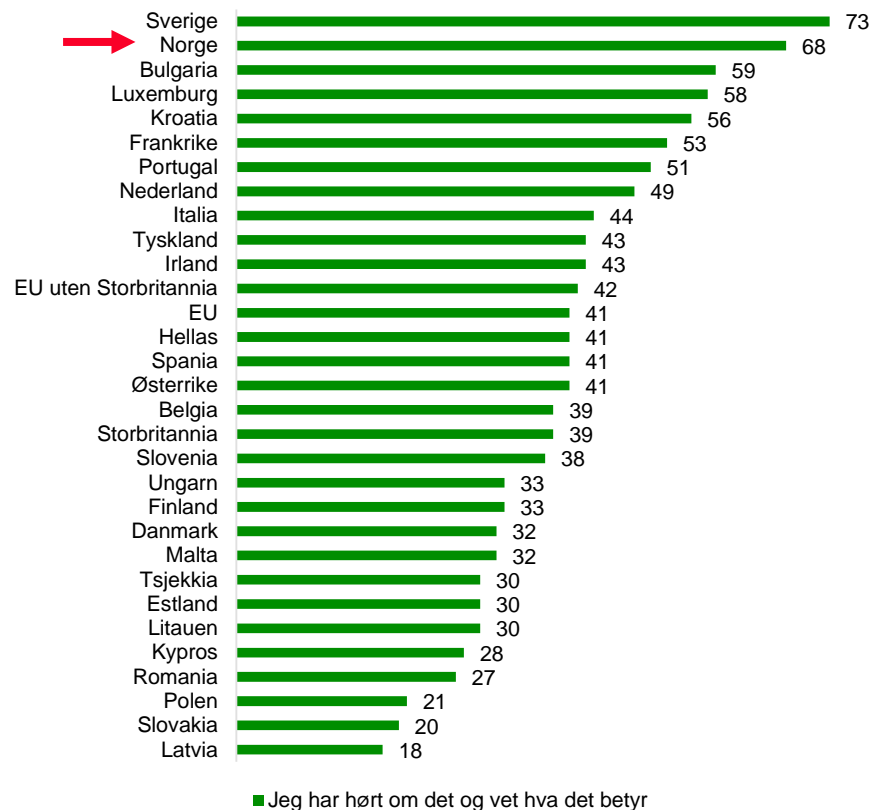
6 av 10 nordmenn mener de er godt informert om tap av naturmangfold. Det er dobbelt så mange som i 2014.

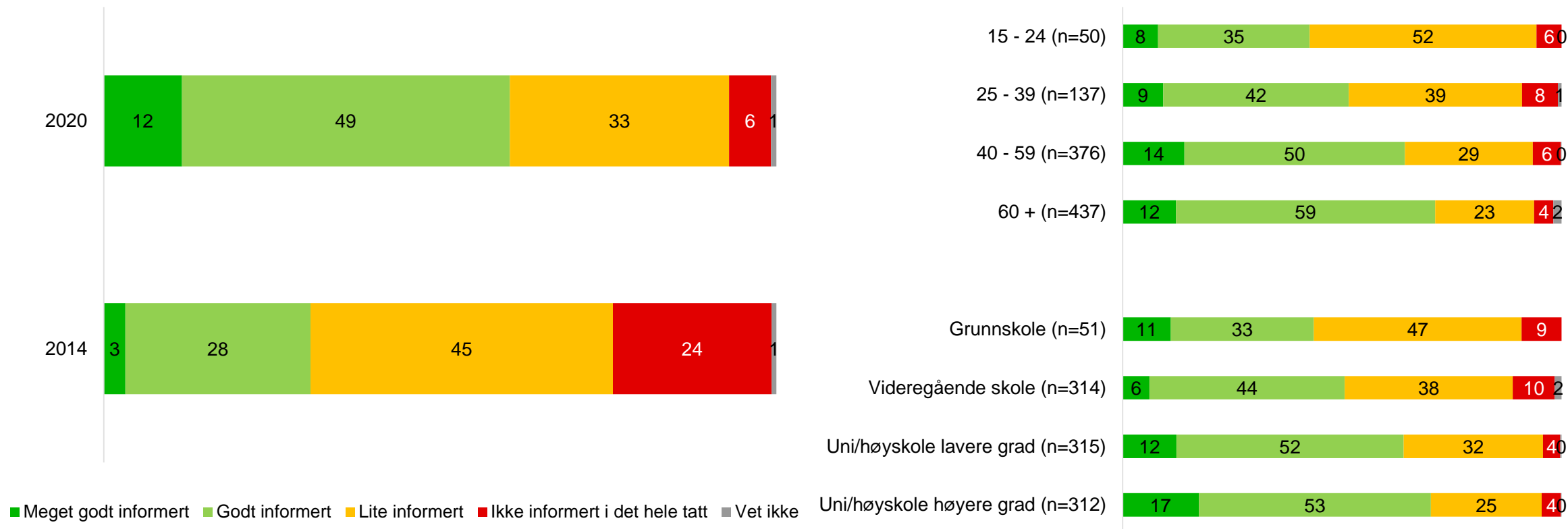
9 av 10 har hørt om begrepet naturmangfold. Flesteparten av disse vet også hva det betyr. 7 av 10 hadde hørt om begrepet i 2014. Kjennskapen til naturmangfold øker med alder.

Sammenliknet med øvrige land i Europa, har Norges innbyggere svært god kjennskap til begrepet naturmangfold. Det er kun Sverige som har en høyere andel innbyggere som har hørt om og vet hva begrepet betyr.

6 av 10 sier de er godt/meget godt informert om tap av naturmangfold. Dette er vesentlig fler enn i 2014. Jo eldre innbyggerne er, og jo høyere utdanning innbyggerne har, jo bedre informert oppgir de at de er om tap av naturmangfold.

4 Trusler mot naturmangfoldet

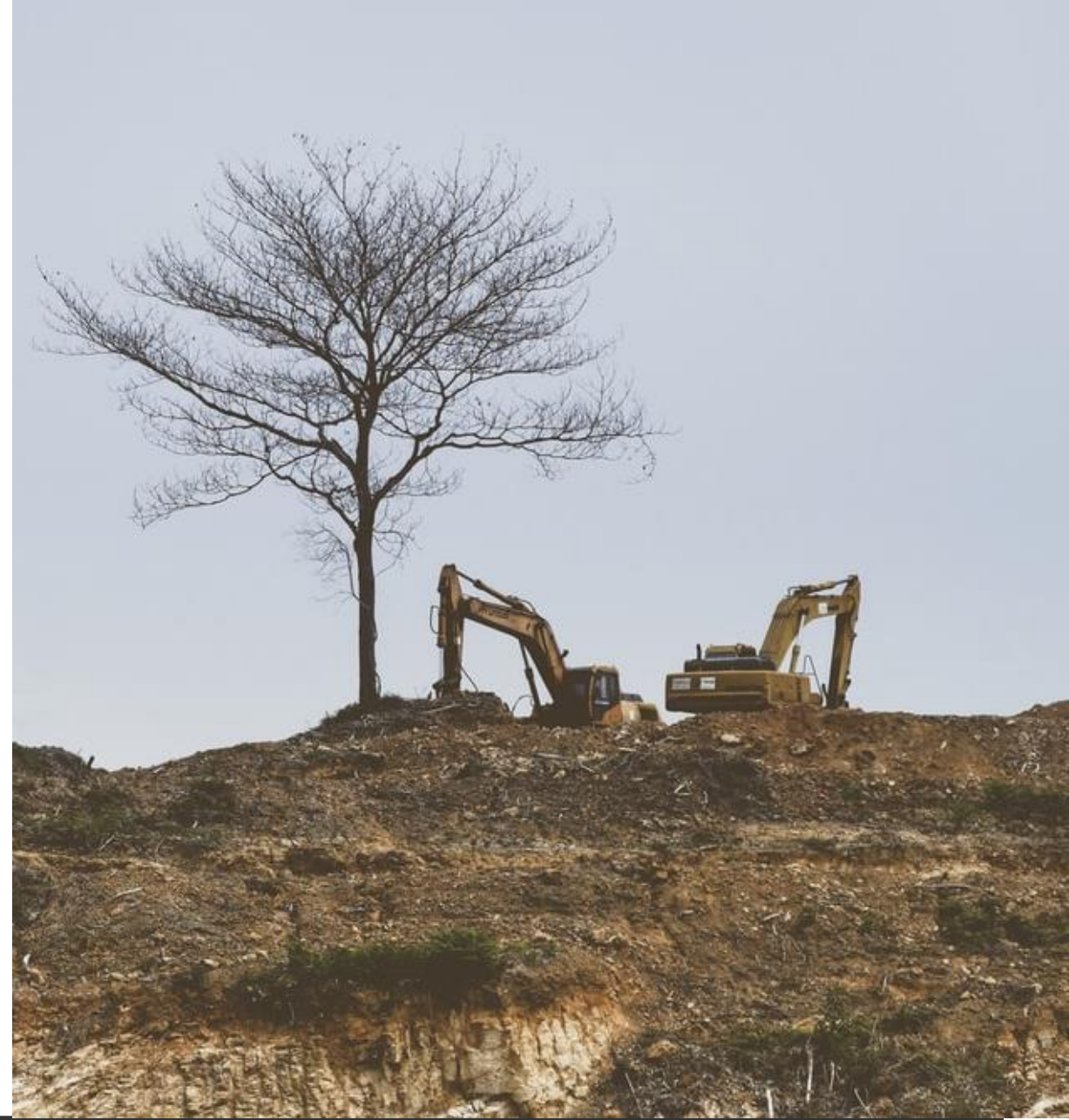

Trusselen mot naturmangfoldet oppfattes som økende.

Samtlige faktorer som kartlegges i undersøkelsen, anses som å utgjøre en større trussel mot naturmangfoldet i 2020 enn i 2014. I følge befolkningen utgjør forurensning av luft og vann den største trusselen.

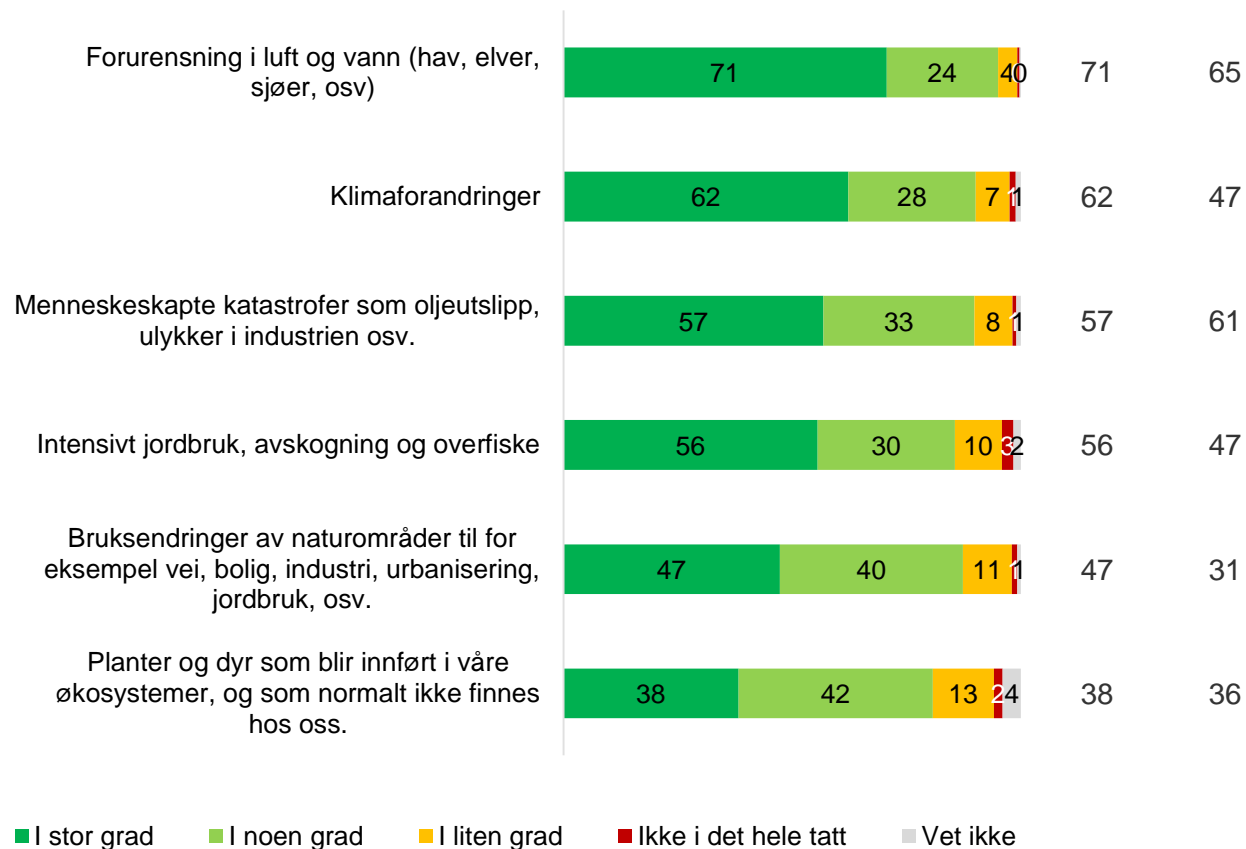
Reduksjon og mulig utryddelse av dyrearter, flora og fauna, og ødeleggelse av naturlige leveområder og økosystemer anses som alvorlig av de aller fleste innbyggerne. Det anses som noe mer alvorlig på globalt nivå (over 9 av 10), enn i Norge (8 av 10). Andelen som mener at disse (potensielle) hendelsene er meget alvorlig i Norge og globalt har økt siden 2014.

Nær 6 av 10 tror de vil bli påvirket/har allerede blitt påvirket av reduksjon og mulig utryddelse av dyrearter, flora og fauna. I 2014 svarte 4 av 10 det samme.

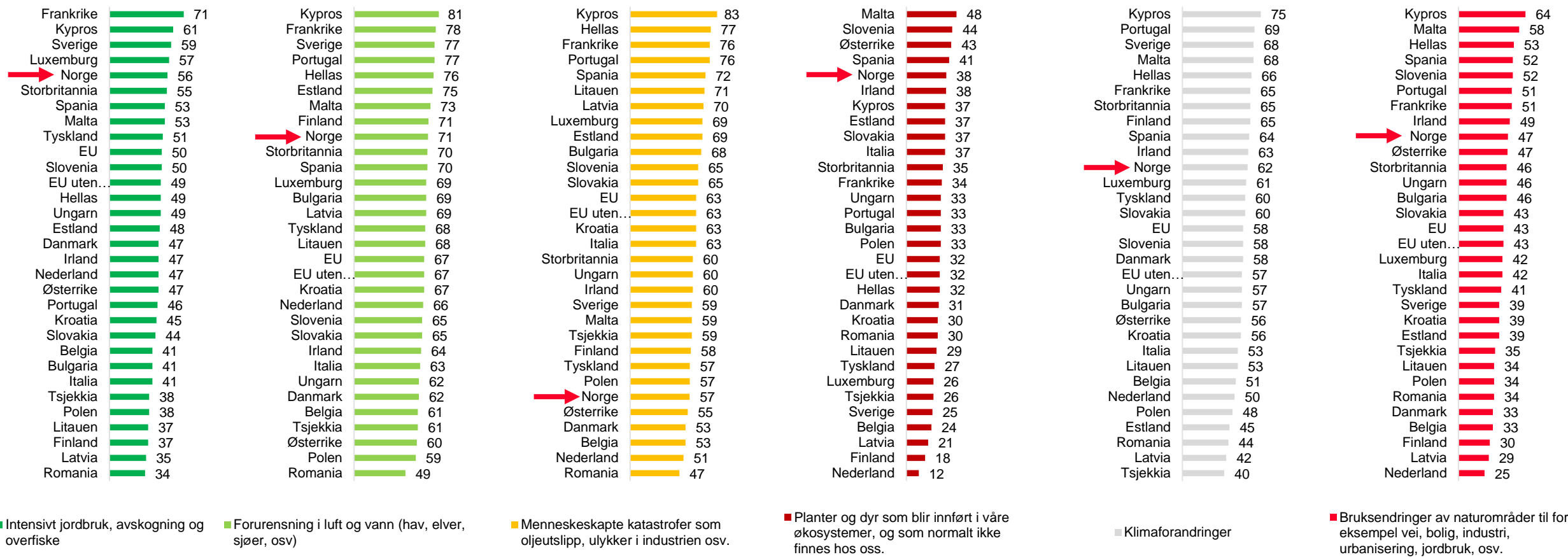
En større andel av befolkningen mener at kartlagte faktorer utgjør en trussel mot naturmangfoldet i 2020 sammenliknet med i 2014.

Andel «i stor grad»
2020 2014

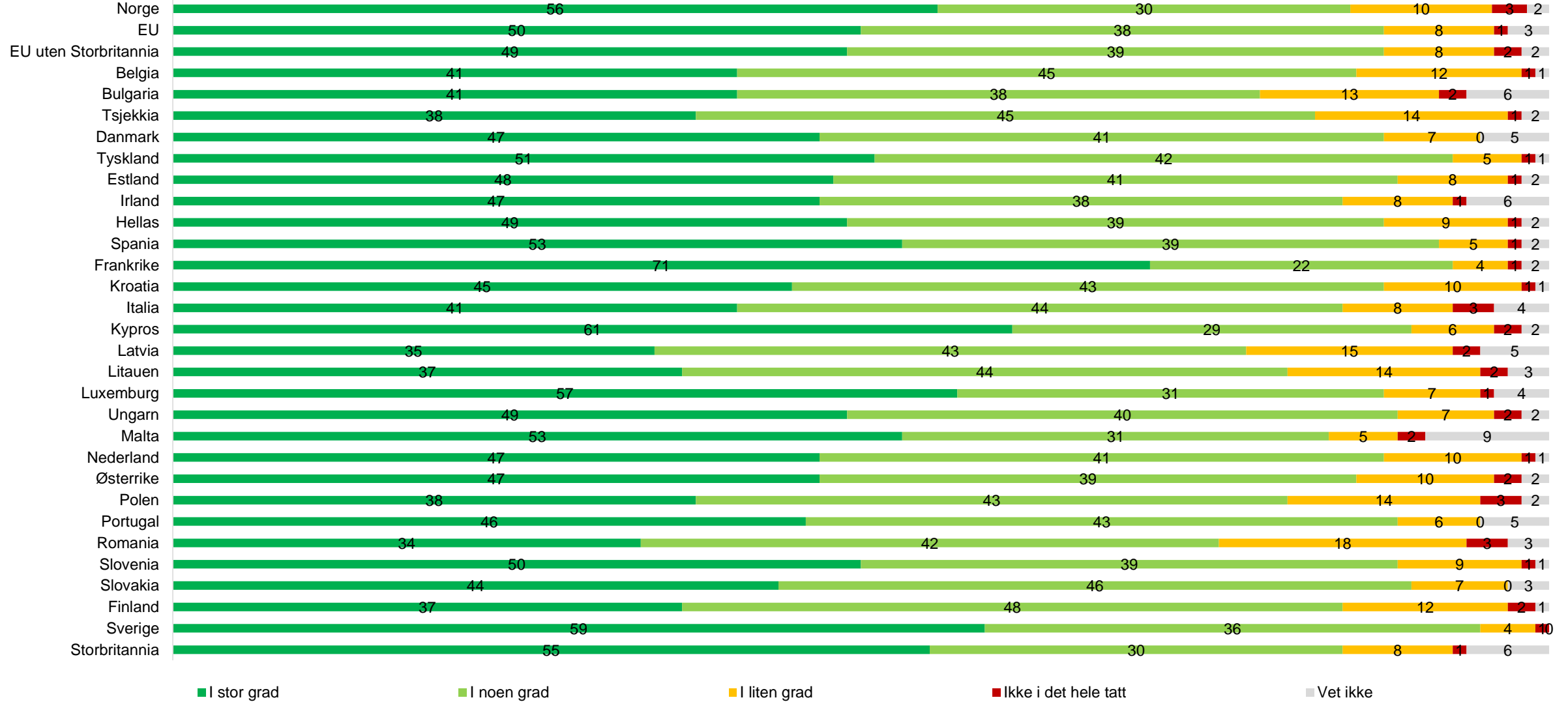

- Det er fortsatt størst andel som mener at forurensning i luft og vann i stor grad utgjør en trussel for naturmangfold. 7 av 10 mener dette i 2020.
- 6 av 10 mener at klimaforandringer i stor grad utgjør en trussel i 2020, en økning på 15 prosentpoeng sammenliknet med 2014.
- En noe lavere andel av befolkningen mener at menneskeskapte katastrofer og intensivt jordbruk, avskoging og overfiske i stor grad utgjør en trussel. Det er først og fremst vurderingen av intensivt jordbruk, avskoging og overfiske som har endret seg de siste 6 årene. 9 prosentpoeng flere mener dette utgjør en stor trussel i 2020.
- Halvparten av befolkningen mener at bruksendringer av naturområder i stor grad utgjør en trussel. Dette er vesentlig flere enn i 2014 (16 prosentpoeng).

Sammenliknet med øvrige land i Europa, mener relativt mange av innbyggerne i Norge at følgende faktorer utgjør en stor trussel mot naturmangfoldet: intensivt jordbruk, avskoging og overfiske og planter og dyr som blir innført i våre økosystemer, og som normalt ikke finnes hos dem. Det er samtidig relativt få av Norges innbyggere som mener at menneskeskapte katastrofer i stor grad utgjør en trussel mot naturmangfoldet.

Intensivt jordbruk, avskogning og overfiske

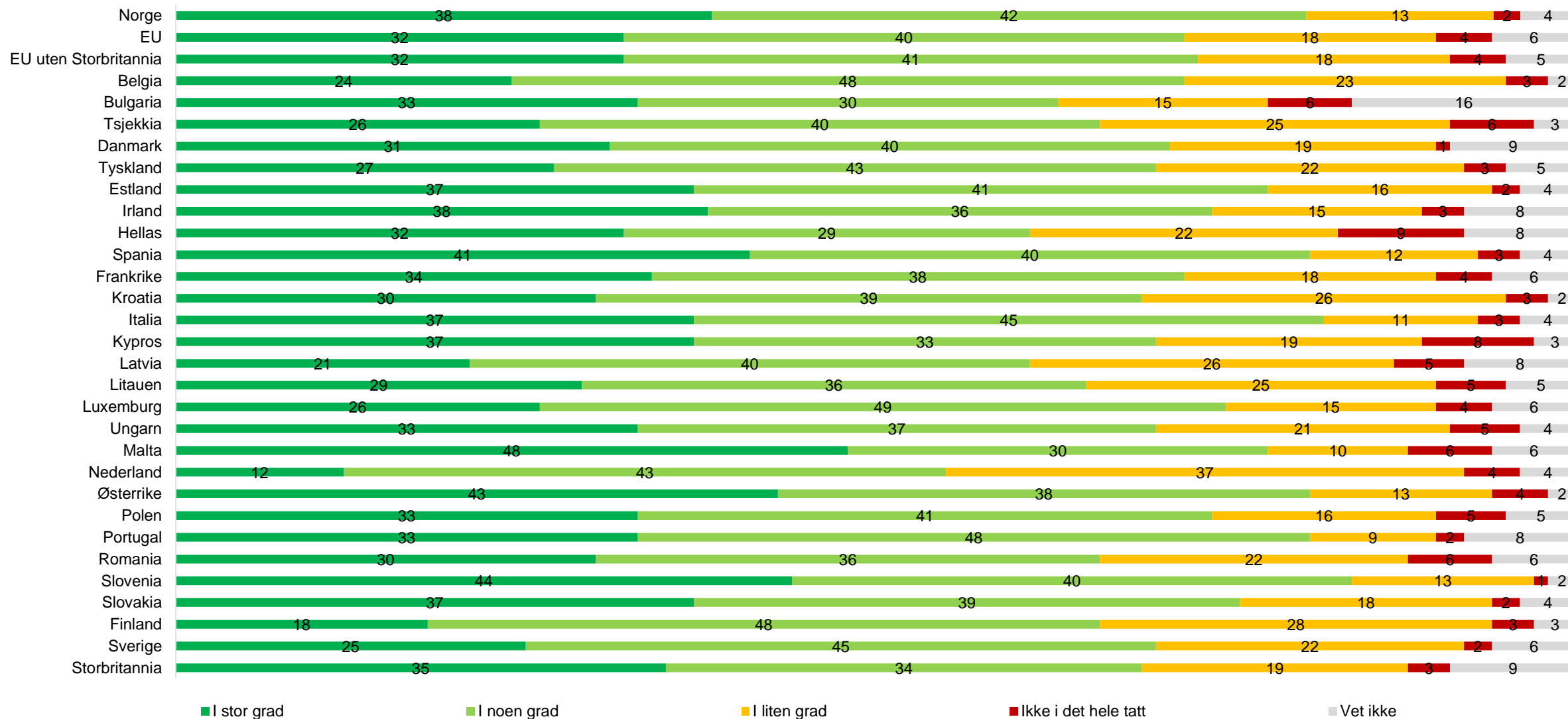
Forurensning i luft og vann (hav, elver, sjøer, osv)

Menneskeskapede katastrofer som oljeutslipp, ulykker i industrien osv.

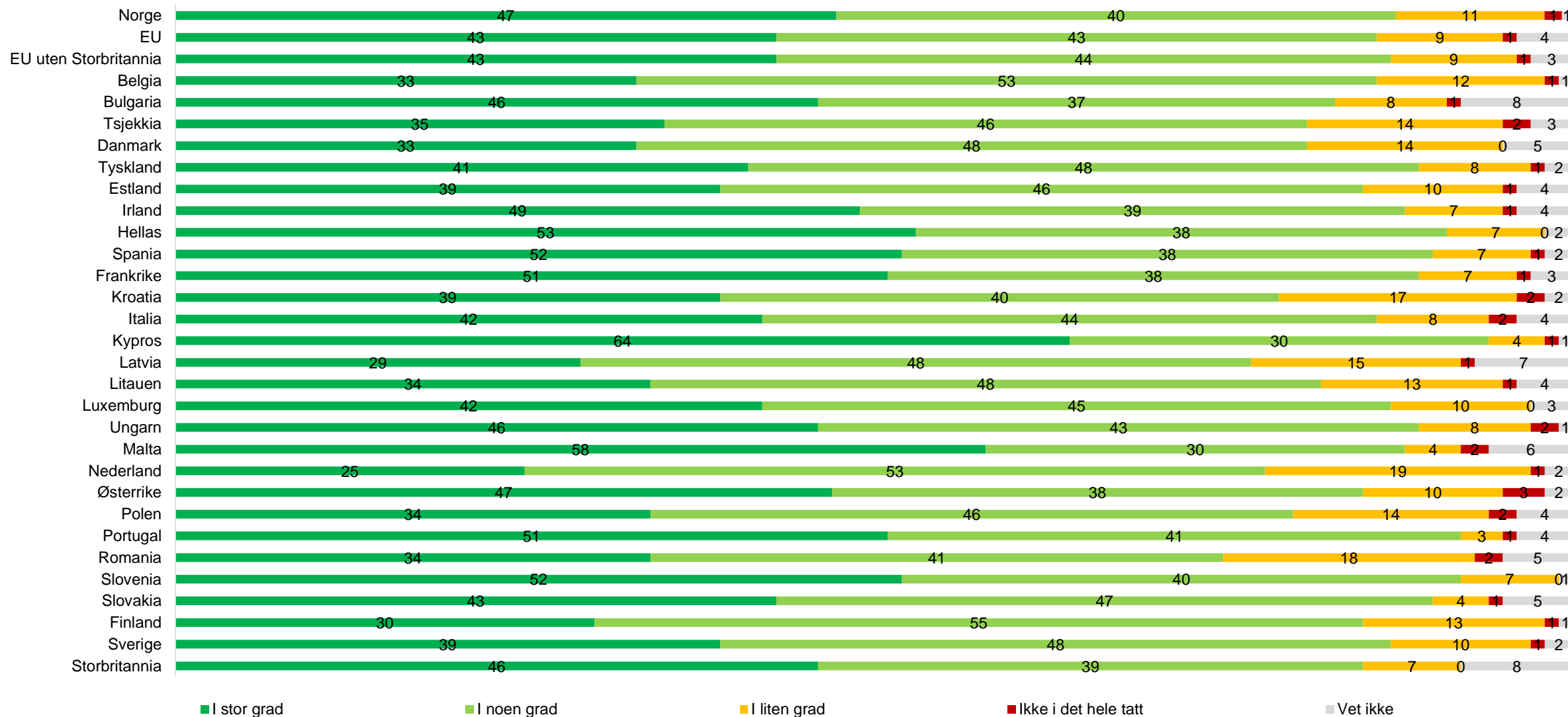
Planter og dyr som blir innført i våre økosystemer, og som normalt ikke finnes hos oss.

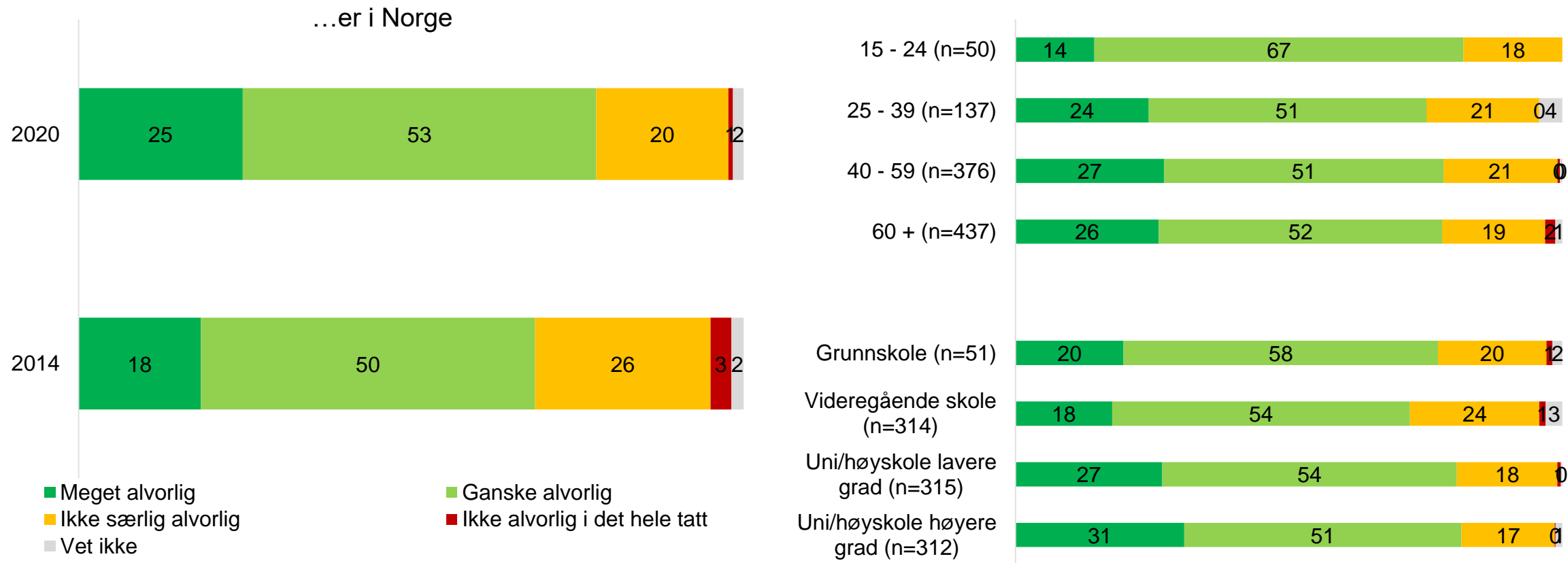
Klimaforandringer

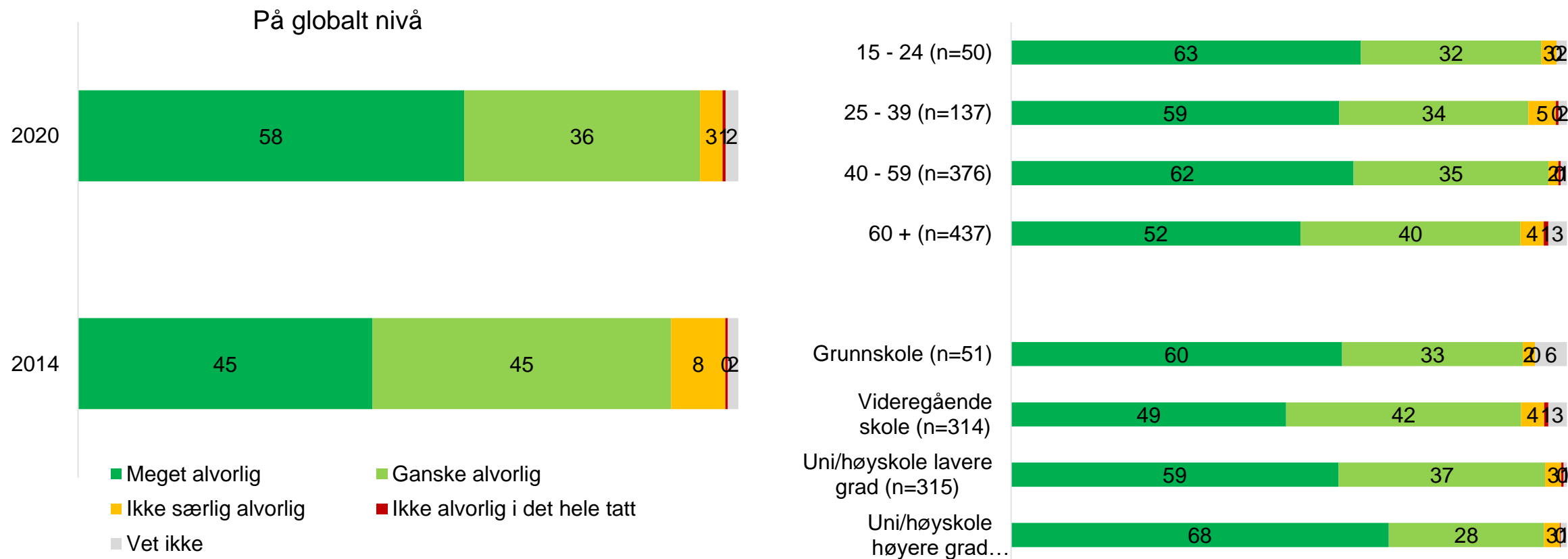
Bruksendringer av naturområder til for eksempel vei, bolig, industri, urbanisering, jordbruk, osv.

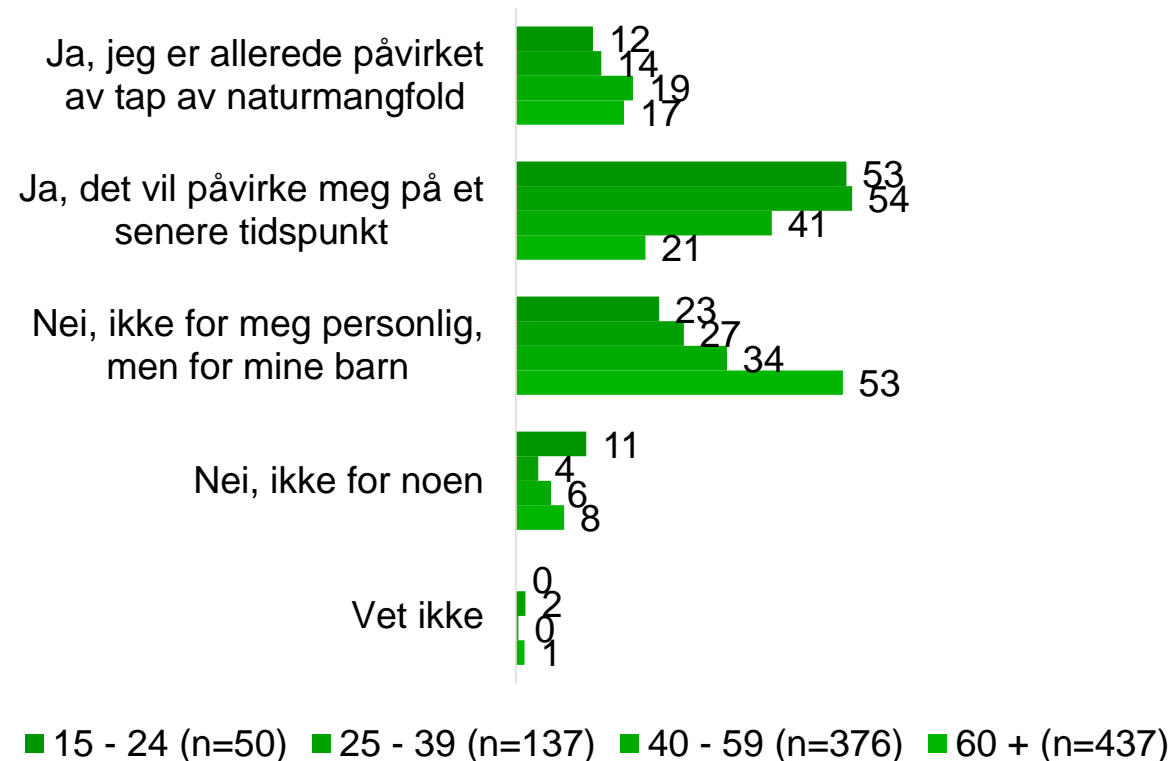
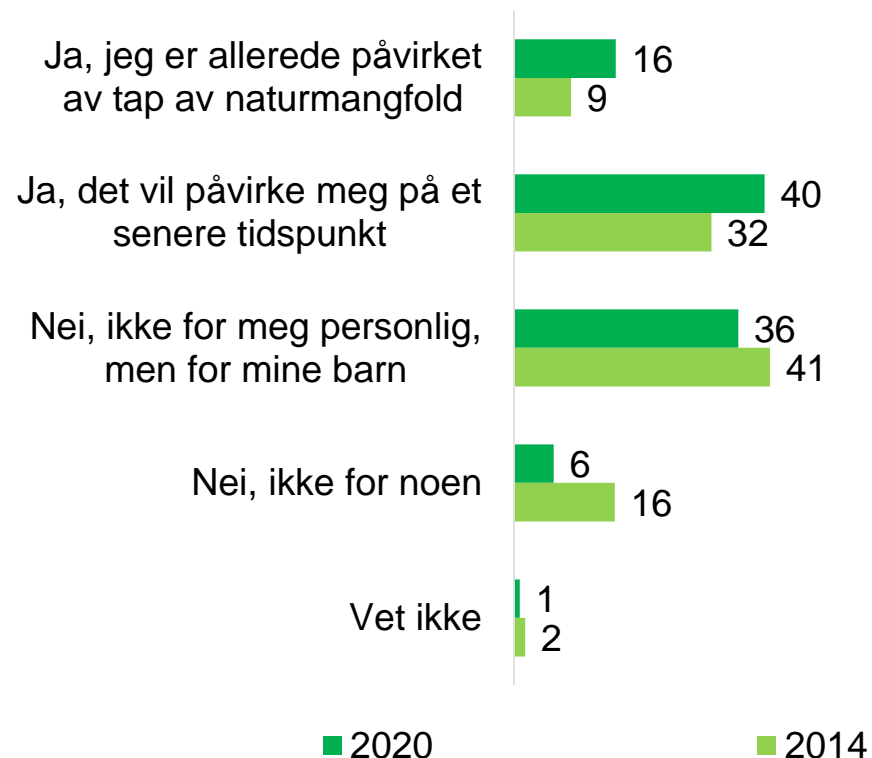
8 av 10 mener reduksjon og mulig utryddelse av dyrearter, flora og fauna og ødeleggelse av naturlige leveområder og økosystemer i Norge er ganske/svært alvorlig. I 2014 mente 7 av 10 det samme. Høyt utdannede mener i noe større grad at det er alvorlig sammenliknet med lavt utdannede.

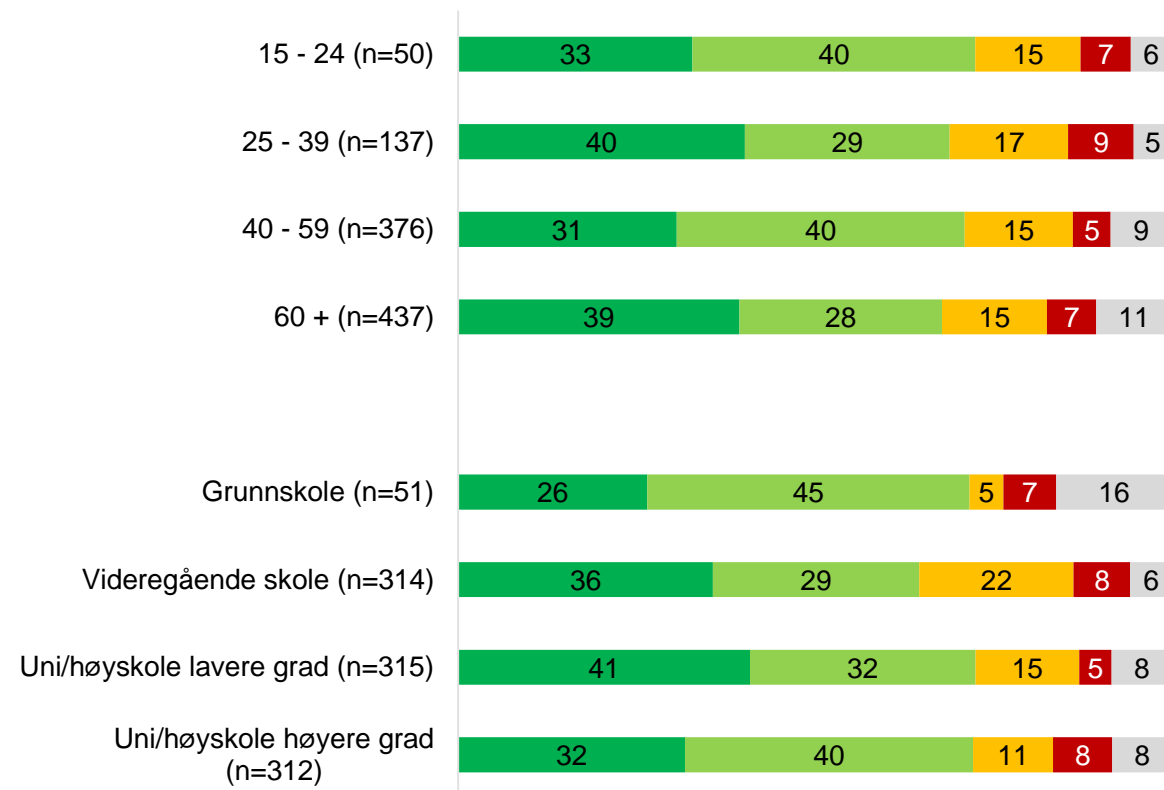
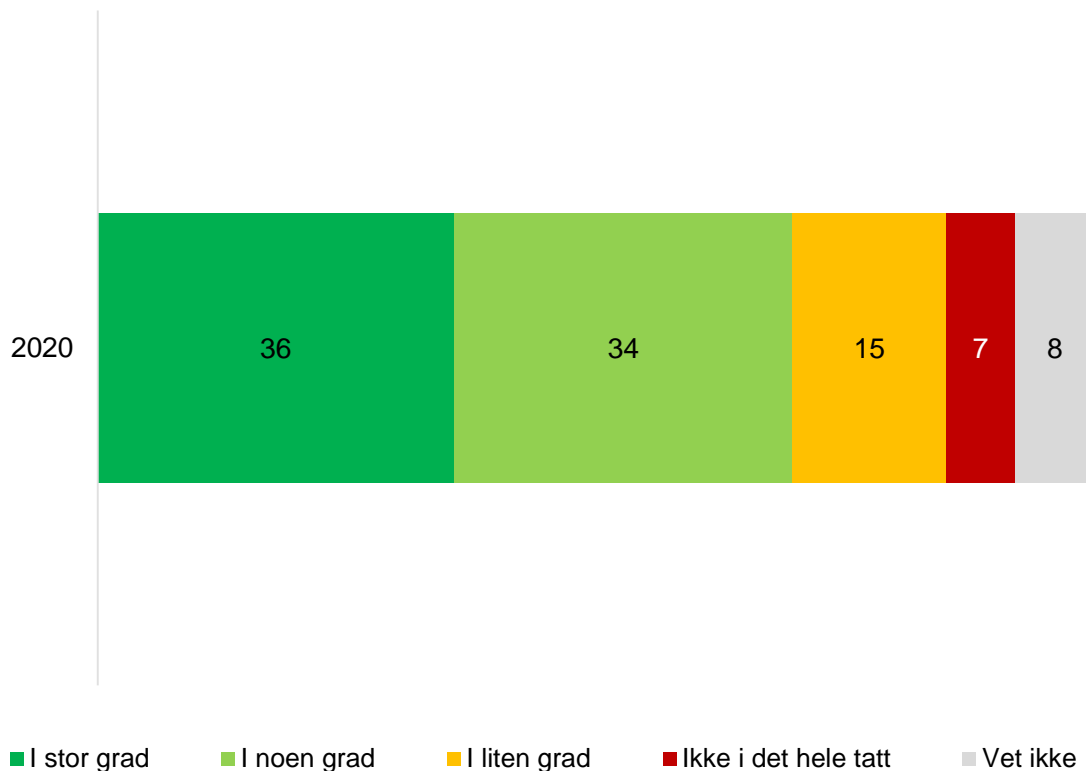
Over 9 av 10 mener at reduksjon og mulig utryddelse av dyrearter, flora og fauna og ødeleggelse av naturlige leveområder og økosystemer på globalt nivå er ganske/svært alvorlig. Andelen som mener det er *meget* alvorlig har økt betydelig siden 2014 (14 prosentpoeng). Andelen som mener det er meget alvorlig ser ut til å stige med utdanningsnivå.

Nær 6 av 10 tror de vil bli påvirket/har allerede blitt påvirket av reduksjon og mulig utryddelse av dyrearter, flora og fauna. I 2014 svarte 4 av 10 det samme.

I underkant av 4 av 10 mener at virusepidemier og covid-19-pandemien i stor grad oppstår som følge av menneskelig påvirkning på naturen. Det er ingen tydelig forskjell mellom innbyggerne etter alder og utdanning.

5 Verneområder

Befolkningen er delt i oppfatningen av om økonomisk utvikling og utbygging som kan føre til ødeleggelser i verneområder skal aksepteres eller ei.

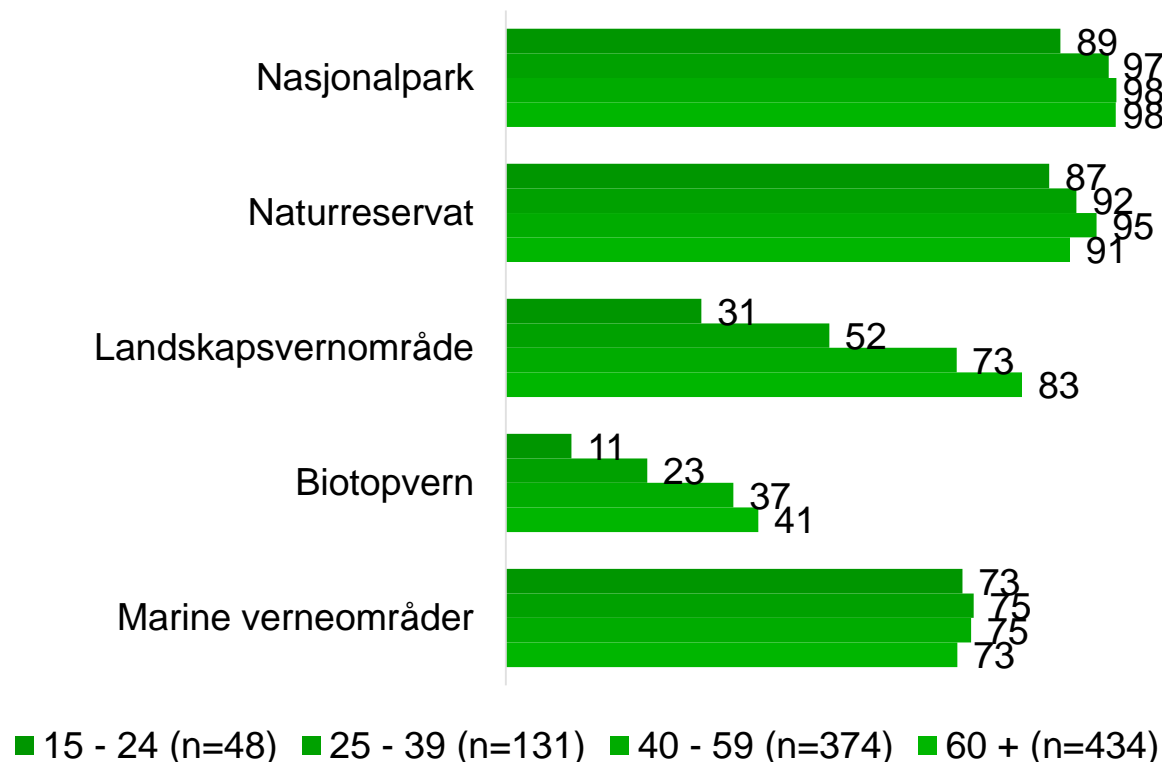
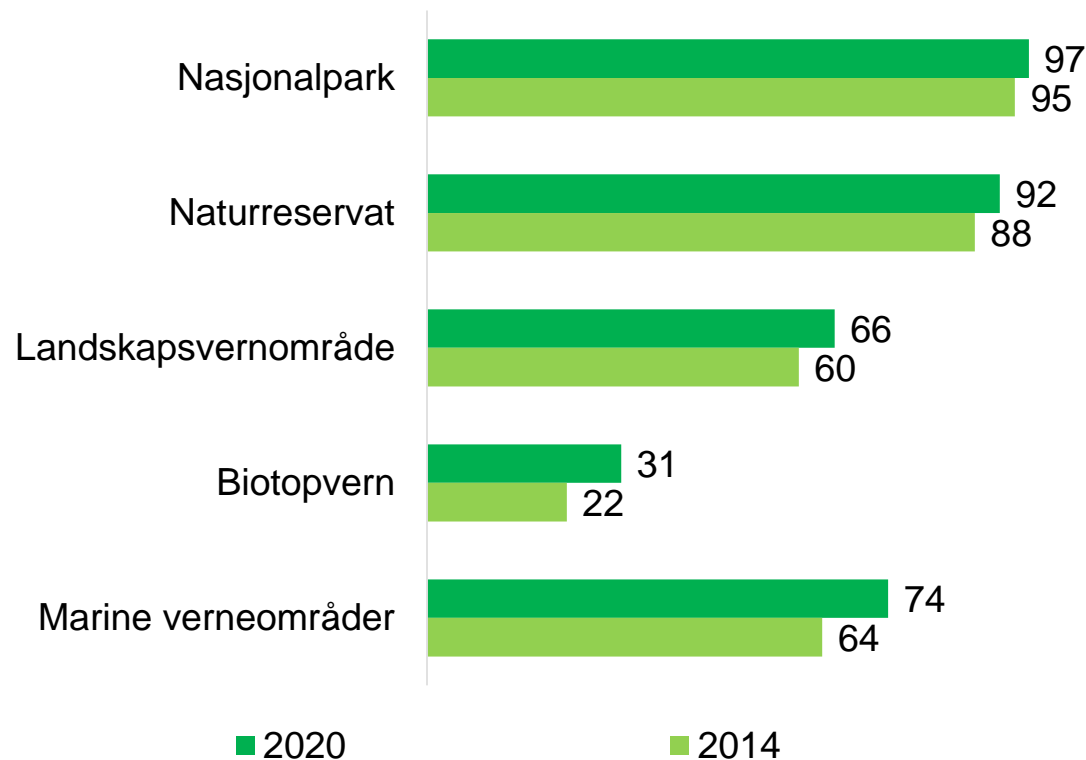
Men selv blant de som mener det skal aksepteres, er de aller fleste restriktive.

Svært få mener at «det er akseptabelt fordi økonomisk utvikling og utbygging bør prioriteres» (3 prosent). 5 av 10 mener det bare kan «aksepteres når hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, og ødeleggelsen blir fullt ut kompensert for». I underkant av 5 av 10 mener «det burde vært forbudt fordi verneområdene er våre viktigste naturområder». Andelen som mener det burde være forbudt har økt siden 2014 (8 prosentpoeng).

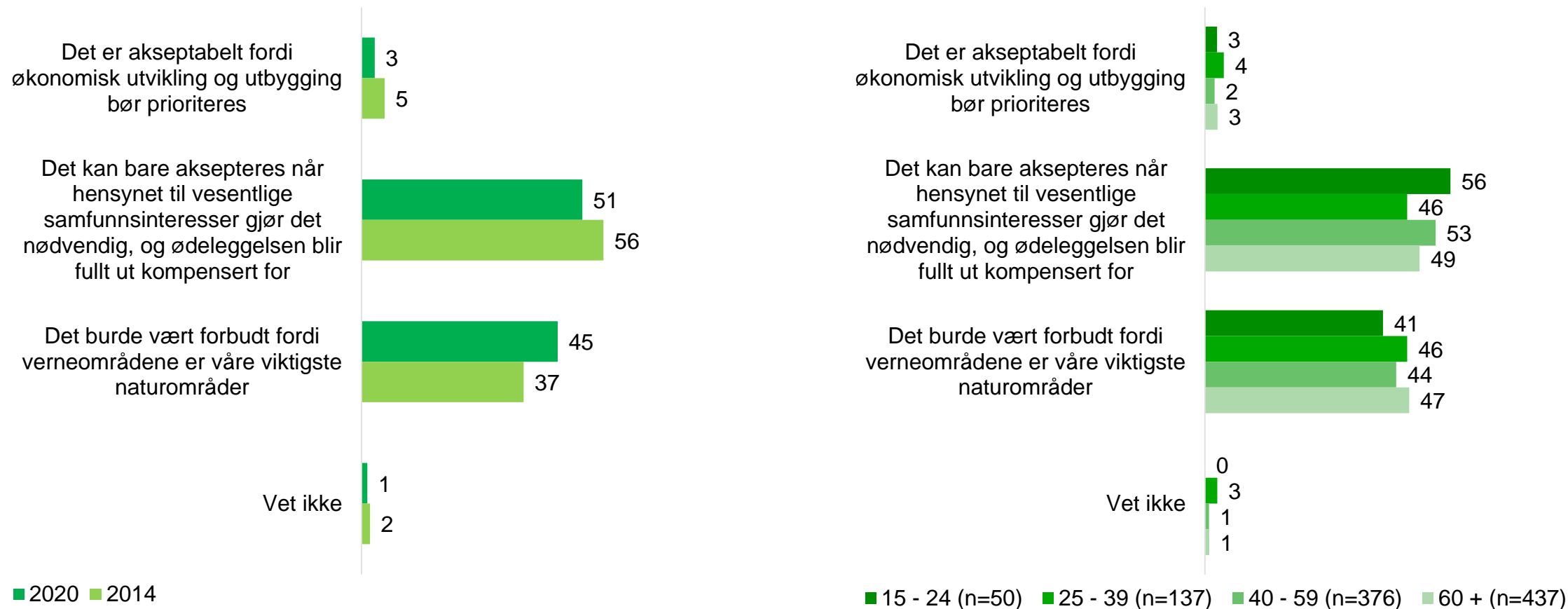
Norge skiller seg ikke spesielt ut sammenliknet med EU-landene. Det er like stor oppslutning rundt forbud blant EU samlet sett, som i Norge.

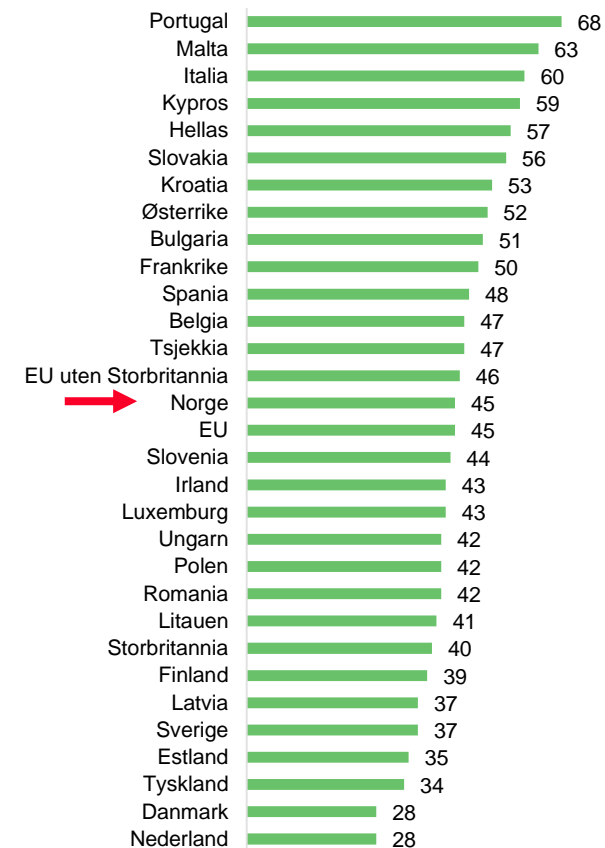
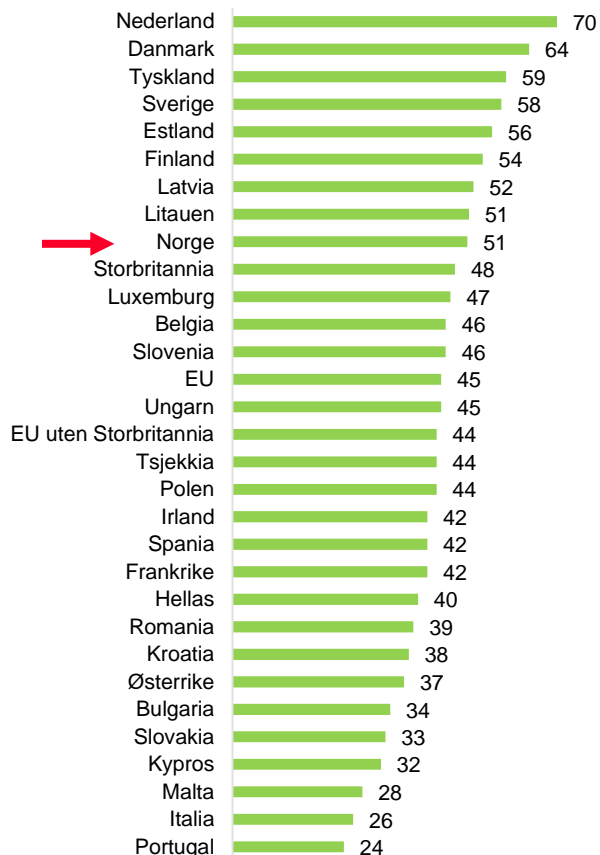
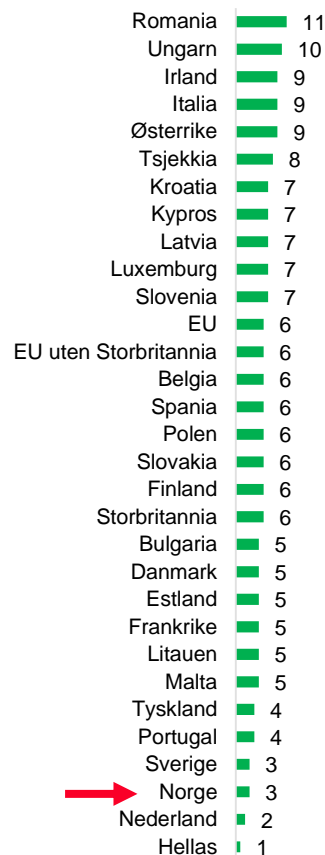
De aller fleste kjenner til verneområdene nasjonalpark og naturreservat. Rundt 7 av 10 kjenner til landskapsvernområde og marine verneområder. Kjennskapen til samtlige verneområder har økt siden 2014. Det er spesielt mange fler som kjenner til marine verneområder og biotopvern (9-10 prosentpoeng). Kjennskapen til landskapsvernområde og biotopvern er stigende med alder.

Innbyggerne er delt mellom hvorvidt det bør være forbudt å drive med utbygging som fører til ødeleggelser i verneområder (45 prosent), og hvorvidt det kan aksepteres når hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, og ødeleggelsene blir fullt ut kompensert for (51 prosent). Oppslutningen rundt forbud har økt siden 2014 (8 prosentpoeng).

Sammenliknet med øvrige land i Europa, mener noen flere av Norges innbyggere at økonomisk og utbygging som fører til ødeleggelser i verneområder unntaksvis kan aksepteres. Like stor andel av innbyggerne i Norge mener det burde være forbudt som i EU samlet sett.

■ Det er akseptabelt fordi økonomisk utvikling og utbygging bør prioriteres

■ Det kan bare aksepteres når hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, og ødeleggelsen blir fullt ut

■ Det burde vært forbudt fordi verneområdene er våre viktigste naturområder

6

Tiltak for å stanse tap av
naturmangfold

Viktigheten av å stanse tap av naturmangfold har økt.

Samtlige utsagn om hvorfor det kan være viktig å stanse tap av naturmangfold har større oppslutning i 2020 sammenliknet med 2014 (3-7 prosentpoeng opp). Det er samtidig flere som har blitt *helt enige* i påstandene (8-14 prosentpoeng).

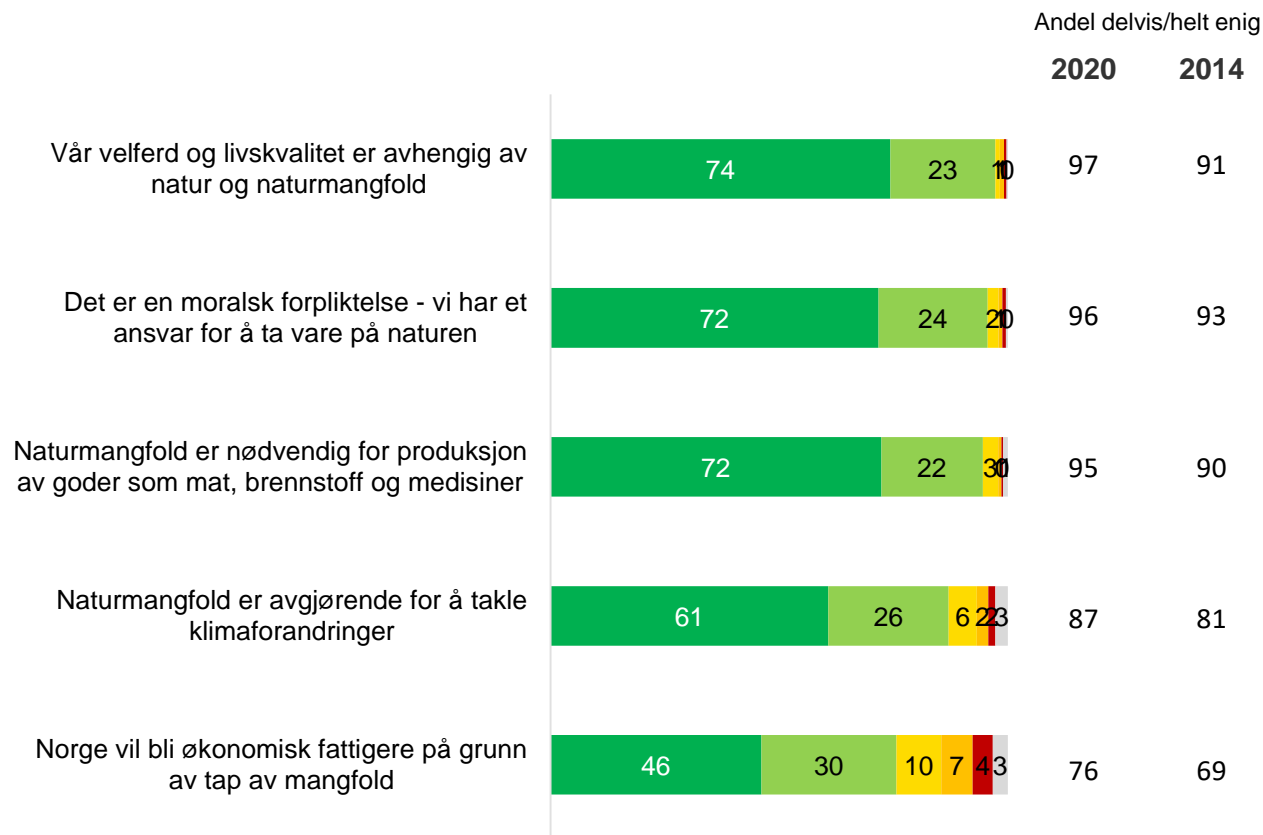
Så å si alle mener at det er viktig å stanse tap av naturmangfold fordi vår velferd og livskvalitet er avhengig av natur og naturmangfold, at det er en moralsk forpliktelse – vi har et ansvar for å ta vare på naturen, og at naturmangfold er nødvendig for produksjon av goder som mat, brennstoff og medisiner. 95-97 prosent er delvis/helt enige i disse påstandene.

Oppslutningen om at norske myndigheter bør gjennomføre ulike tiltak for å beskytte naturmangfoldet har økt.

9 av 10 mener at norske myndigheter bør fremme forskning på konsekvenser av tap og naturmangfold, gjøre det økonomisk fordelaktig for eksempelvis fiskere og bønder å verne om naturen, informere innbyggerne bedre om viktigheten av naturmangfold og sørge for at subsidier til sektorer som landbruk og fiskeri tar hensyn til naturmangfoldet. Dette er 3-4 prosentpoeng flere enn i 2014. Det er samtidig flere som har blitt *helt enige* i påstandene (7-13 prosentpoeng).

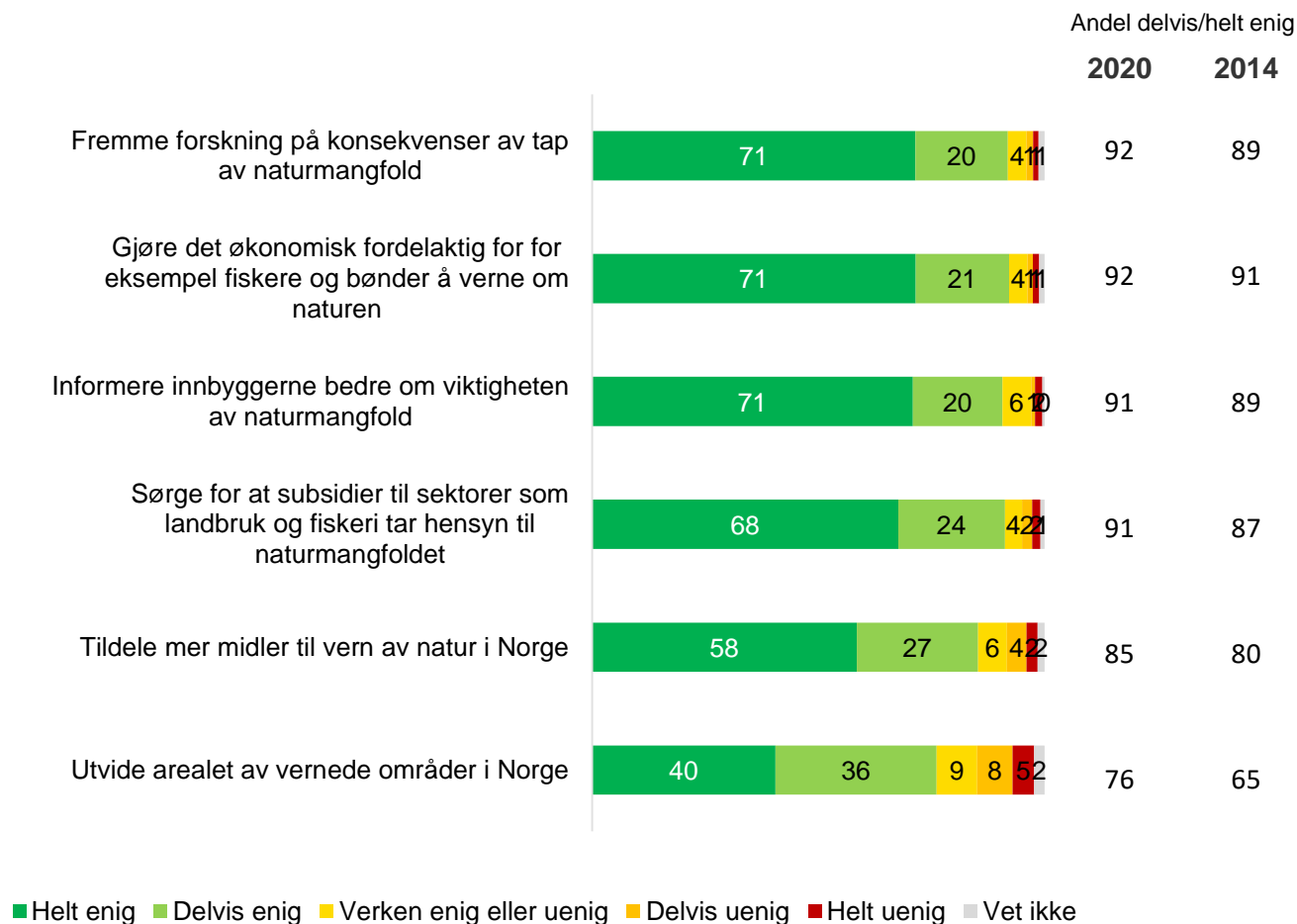
Viktigheten av å stanse tap av naturmangfold har økt.

■ Helt enig ■ Delvis enig ■ Verken enig eller uenig ■ Delvis uenig ■ Helt uenig ■ Vet ikke

- Så å si alle mener at det er viktig å stanse tap av naturmangfold fordi vår velferd og livskvalitet er avhengig av natur og naturmangfold, at det er en moralsk forpliktelse – vi har et ansvar for å ta vare på naturen, og at naturmangfold er nødvendig for produksjon av goder som mat, brennstoff og medisiner. 95-97 prosent er delvis/helt enige i disse påstandene.
- Nær 9 av 10 mener at det er viktig å stanse tap av naturmangfold fordi naturmangfold er avgjørende for å takle klimaforandringer. Nær 8 av 10 mener det samme, fordi Norge vil bli økonomisk fattigere på grunn av tap av naturmangfold.
- Samtlige argumenter for å stanse tap av naturmangfold har høyere oppslutning i 2020 sammenliknet med 2014 (3-7 prosentpoeng opp).

Oppslutningen om at norske myndigheter bør gjennomføre ulike tiltak for å beskytte naturmangfoldet har økt.

- 9 av 10 mener at norske myndigheter bør fremme forskning på konsekvenser av tap og naturmangfold, gjøre det økonomisk fordelaktig for for eksempel fiskere og bønder å verne om naturen, informere innbyggerne bedre om viktigheten av naturmangfold og sørge for at subsidier til sektorer som landbruk og fiskeri tar hensyn til naturmangfoldet. Dette er 3-4 prosentpoeng flere enn i 2014. Det er samtidig flere som har blitt *helt enige* i påstandene (7-13 prosentpoeng).
- I underkant av 9 av 10 mener myndighetene bør tildele mer midler til vern av natur i Norge, og i underkant av 8 av 10 mener myndighetene bør utvide arealet av vernede områder i Norge. Oppslutningen rundt disse tiltakene har også økt siden 2014 (hhv. 5 og 11 prosentpoeng).

7

Personlig innsats

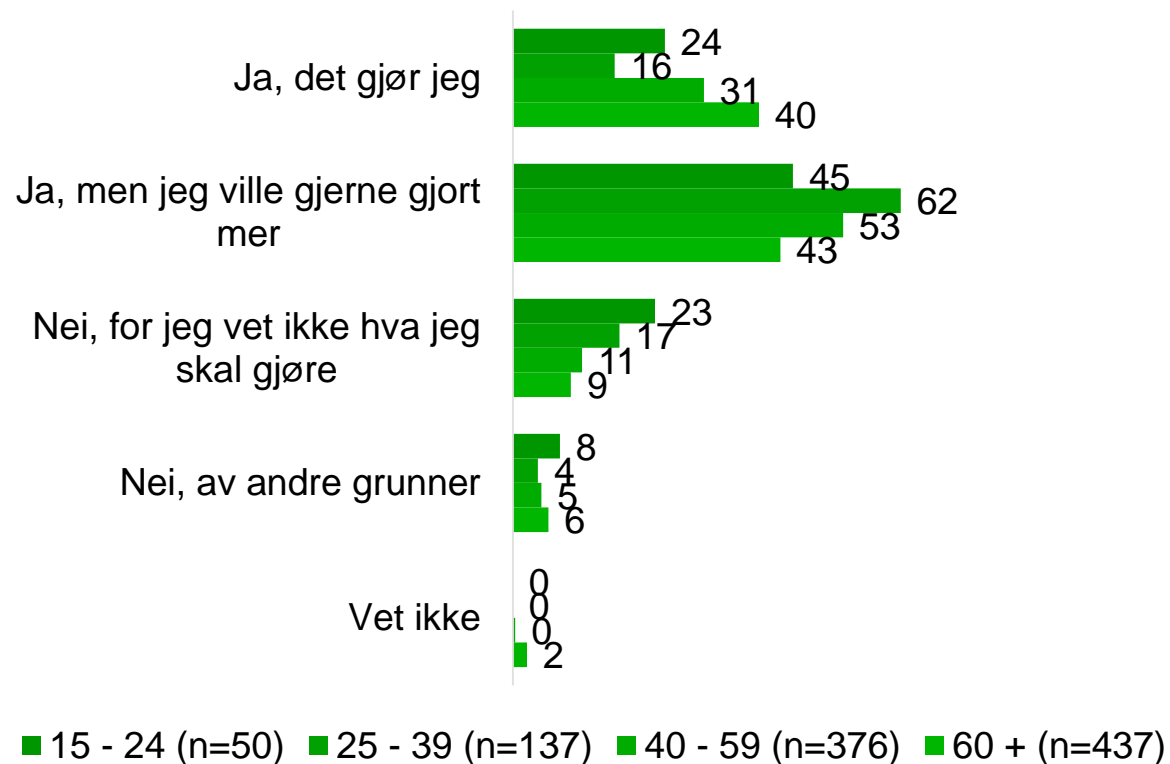
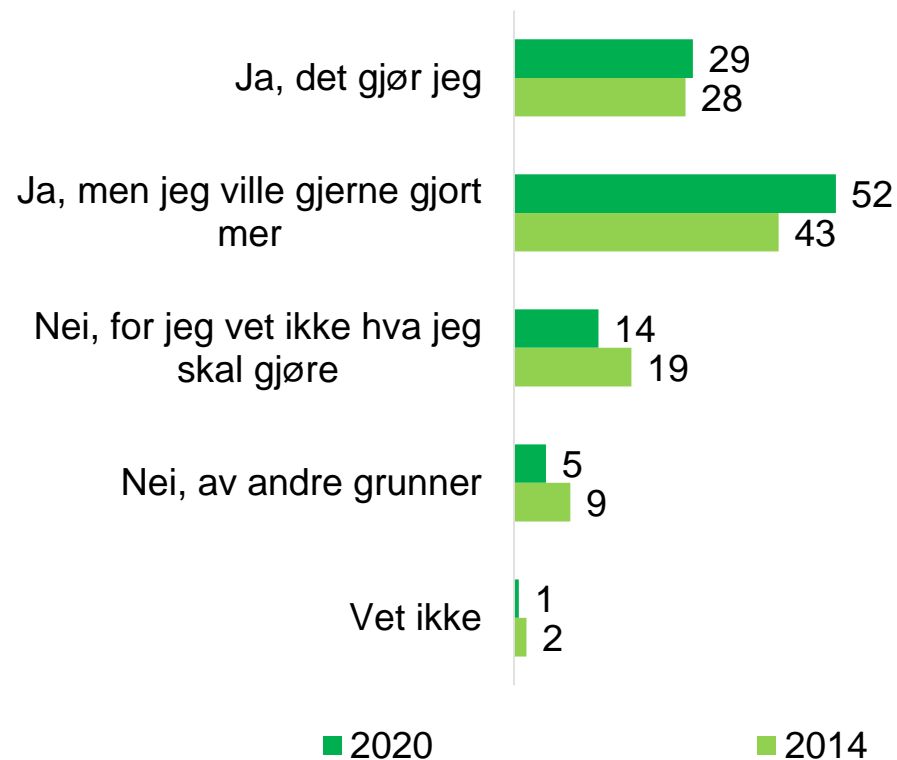
Andelen som mener de gjør en personlig innsats for å bevare naturmangfold har økt.

8 av 10 mener de gjør en personlig innsats for å bevare naturmangfoldet. 7 av 10 sa det samme i 2014.

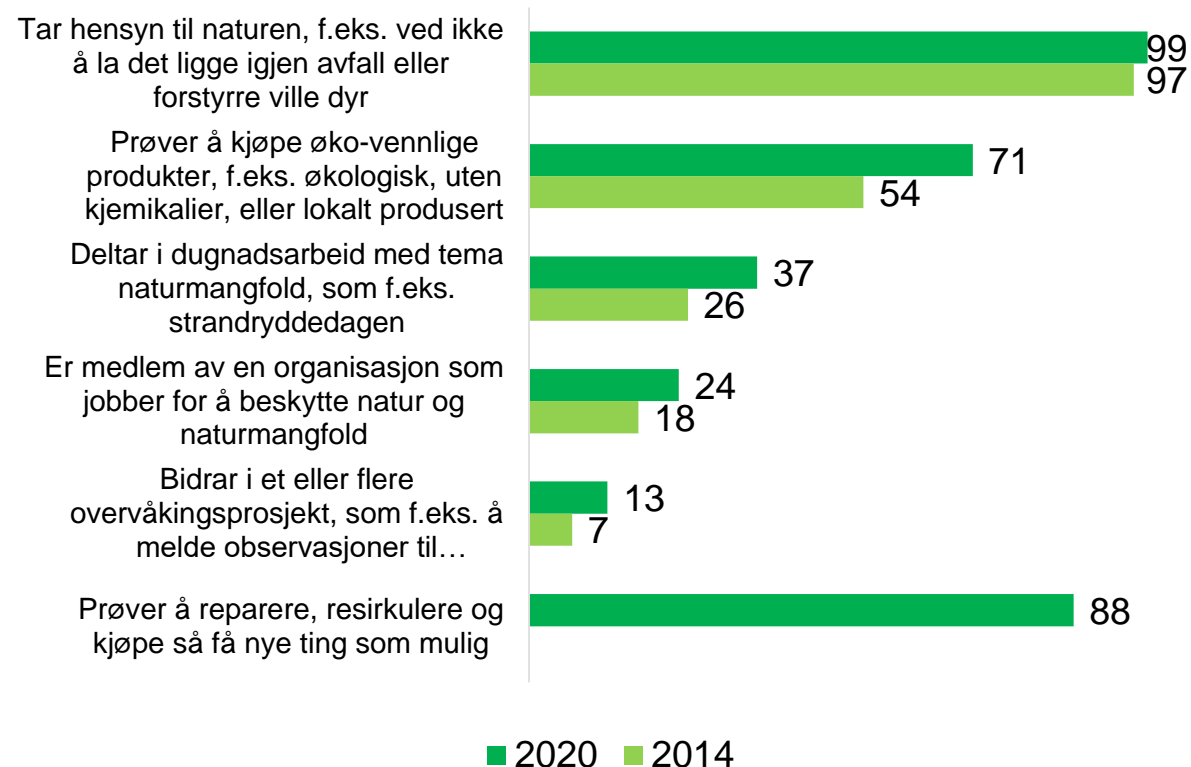
Med tanke på hvilke tiltak befolkningen gjør, svarer «alle» at de tar hensyn til naturen. 9 av 10 oppgir at de prøver å reparere, resirkulere og kjøpe så få nye ting som mulig. Deretter oppgir 7 av 10 at de prøver å kjøpe øko-vennlige produkter, f.eks. økologisk, uten kjemikaler eller lokalt produsert. Dette er en betydelig høyere andel enn i 2014 (opp 17 prosentpoeng). Nær 4 av 10 oppgir at de deltar i dugnadsarbeid med tema naturmangfold, som f.eks. strandryddedagen. Andelen som oppgir dette har økt med 11 prosentpoeng siden 2014.

8 av 10 mener de gjør en personlig innsats for å bevare naturmangfoldet. 7 av 10 sa det samme i 2014. En noe høyere andel av de yngre innbyggerne sier de ikke har gjort en personlig innsats fordi de ikke vet hva de skal gjøre.

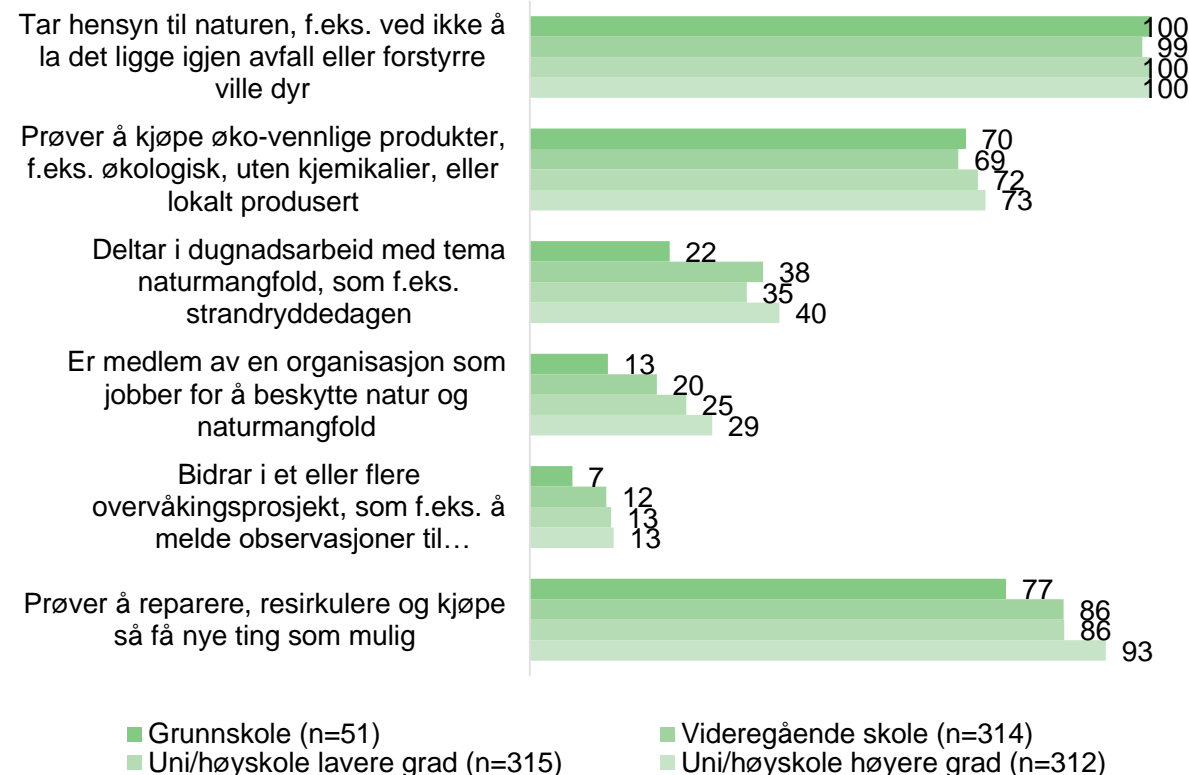
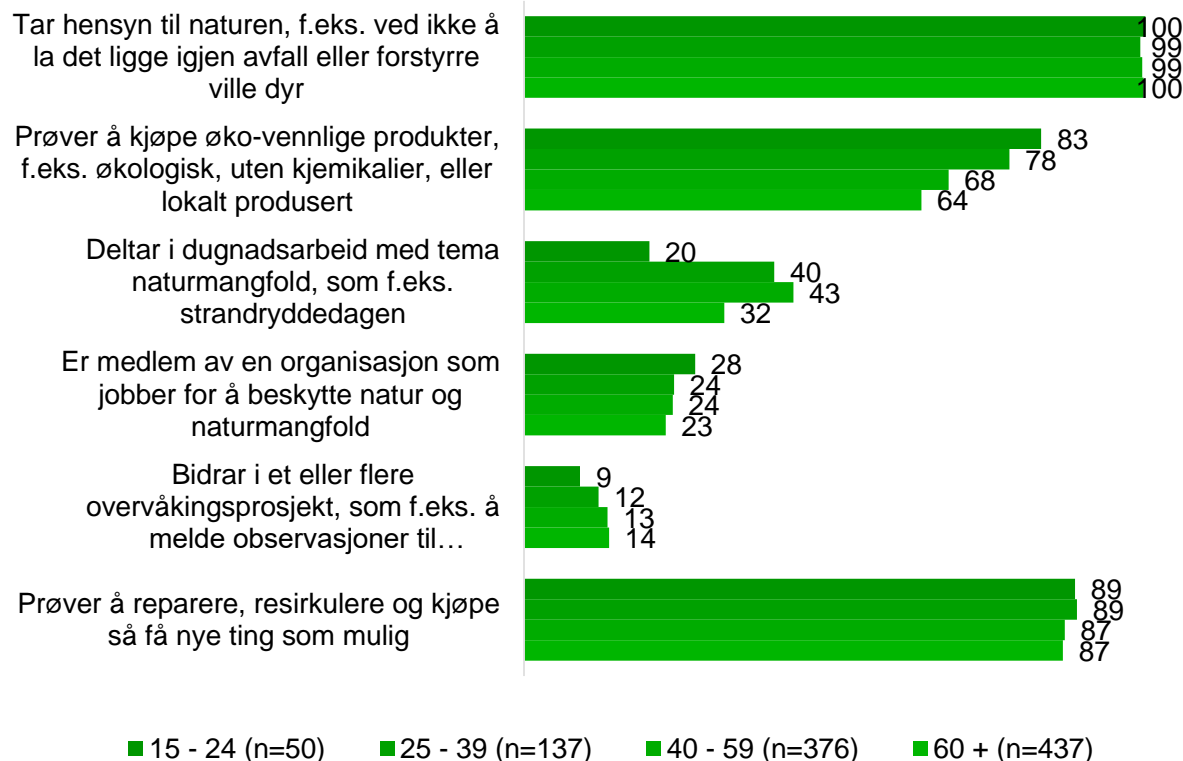

«Alle» oppgir at de tar hensyn til naturen. 7 av 10 prøver å kjøpe øko-vennlige produkter, f.eks. økologisk, uten kjemikaler eller lokalt produsert. Dette er en betydelig høyere andel enn i 2014 (opp 17 prosentpoeng).

- Nær 4 av 10 oppgir at de deltar i dugnadsarbeid med tema naturmangfold, som f.eks. strandryddedagen. Andelen som oppgir dette har økt med 11 prosentpoeng siden 2014.
- I overkant av 2 av 10 er medlem av en organisasjon som jobber for å beskytte natur og naturmangfold. I 2014 oppga 6 prosentpoeng færre det samme.
- 1 av 10 bidrar i ett eller flere overvåkningsprosjekt, som f.eks. å melde observasjoner til artsdatabanken eller fugletelling. I 2014 oppga 6 prosentpoeng færre det samme.
- 9 av 10 prøver å reparere, resirkulere og kjøpe så få nye ting som mulig. Dette spørsmålet ble ikke stilt i 2014.

Kjøp av øko-vennlige produkter er klart vanligere jo yngre innbyggerne er, mens en større andel av høyt utdannede er medlem av organisasjoner som jobber for å beskytte natur og naturmangfold.

8

Kjennskap og kunnskapskilder

Kjennskapen til begrepet økosystemtjenester og FNs naturpanel har økt noe.

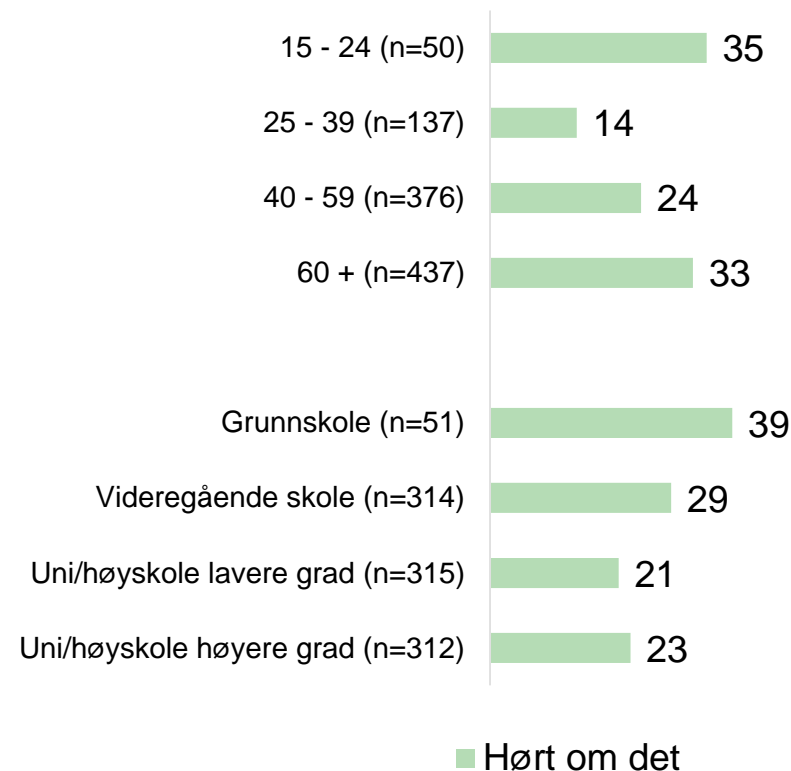
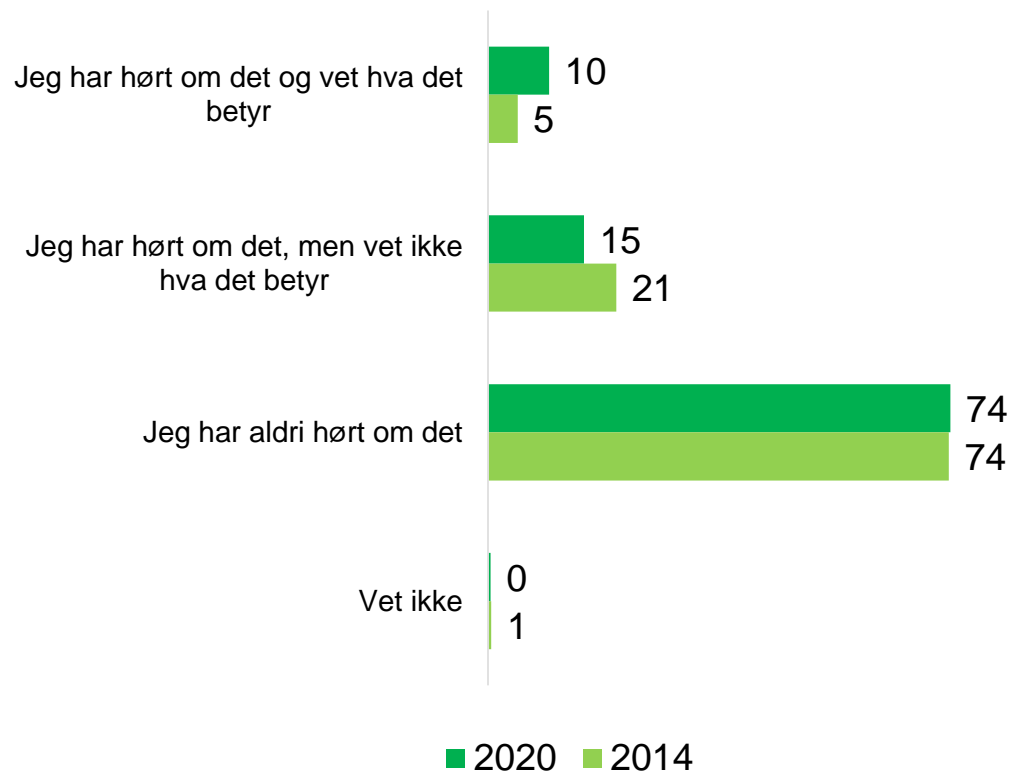
Begrepet «økosystemtjenester» er fortsatt relativt ukjent. Drøyt 7 av 10 har aldri hørt om det, og kun 1 av 10 har hørt om det og vet hva det betyr. Kjennskapen har økt marginalt siden 2014, men primært blant en liten gruppe av befolkningen.

Kjennskapen til FNs naturpanel varierer, men har økt siden 2014. 4 av 10 har hørt om panelet, og vet hva det betyr, mens noen færre har hørt om det uten at de vet hva det betyr.

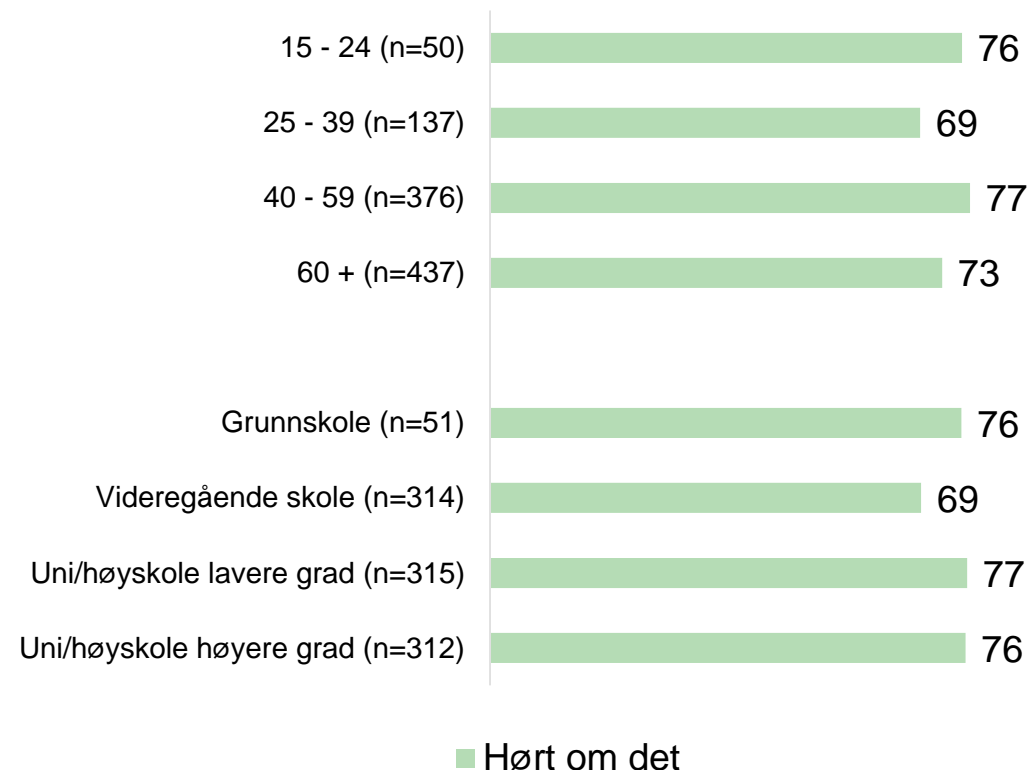
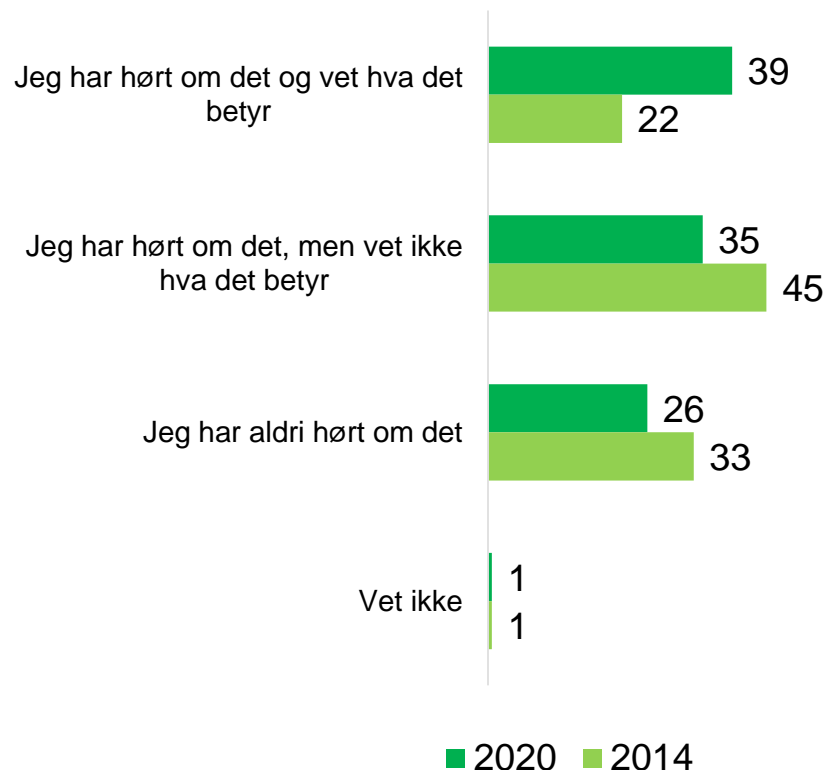
Befolkningen får først og fremst kunnskap om natur og naturmangfold gjennom aviser og andre nyhetsmedier og naturprogram på TV. Naturprogram på TV har blitt mindre viktig siden 2014.

Begrepet «økosystemtjenester» er relativt ukjent. Drøyt 7 av 10 har aldri hørt om det, Kun 1 av 10 har hørt om det og vet hva det betyr. Kjennskapen har økt marginalt siden 2014, men primært blant en liten gruppe av befolkningen.

Kjennskapen til FNs naturpanel varierer, men har økt siden 2014. 4 av 10 har hørt om panelet, og vet hva det betyr, mens noen færre har hørt om det uten at de vet hva det betyr. I underkant av 3 av 10 har ikke hørt om FNs naturpanel.

Flest nevner at de tror ulv, isbjørn, bier, gaupe, insekter, bjørn og fugler kan forsvinne fra den norske naturen.

Mange arter, både planter og dyrearter nevnes på spørsmålet om hvilke planter eller dyrearter de tror kan forsvinne fra den norske naturen. Det er samtidig noen arter som nevnes av spesielt mange, illustrert i ordskyen til høyre.

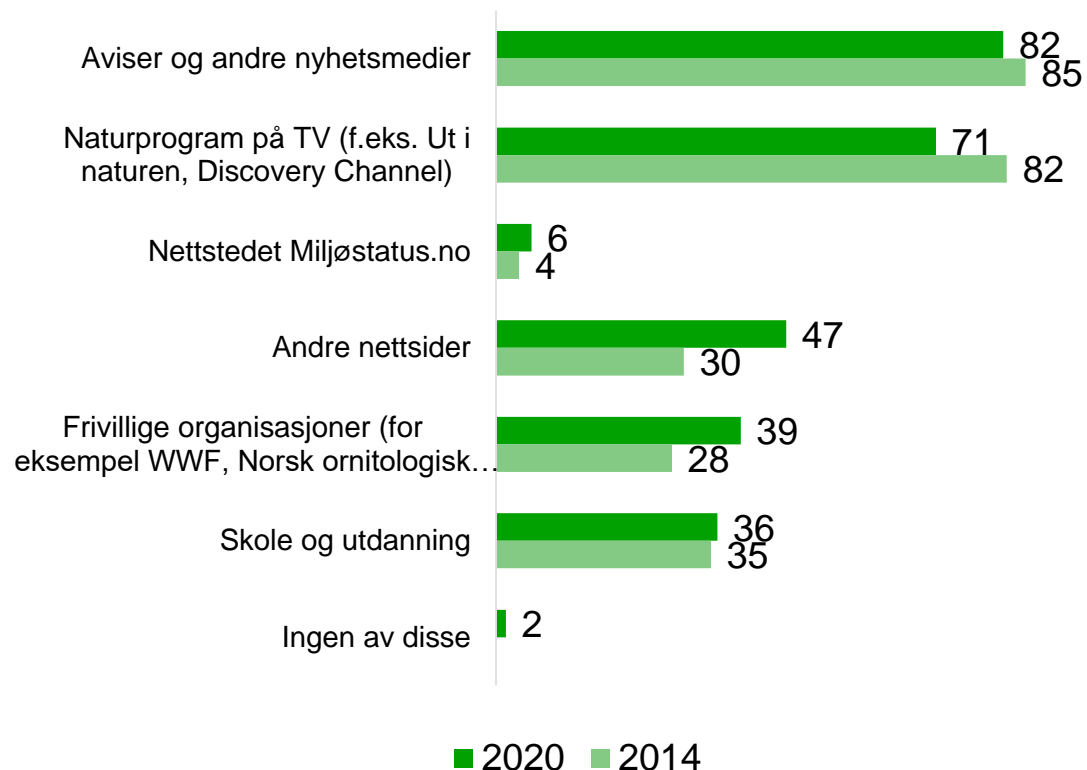
Fullstendig oversikt over svar finnes i dokumentet under.

Åpne svar

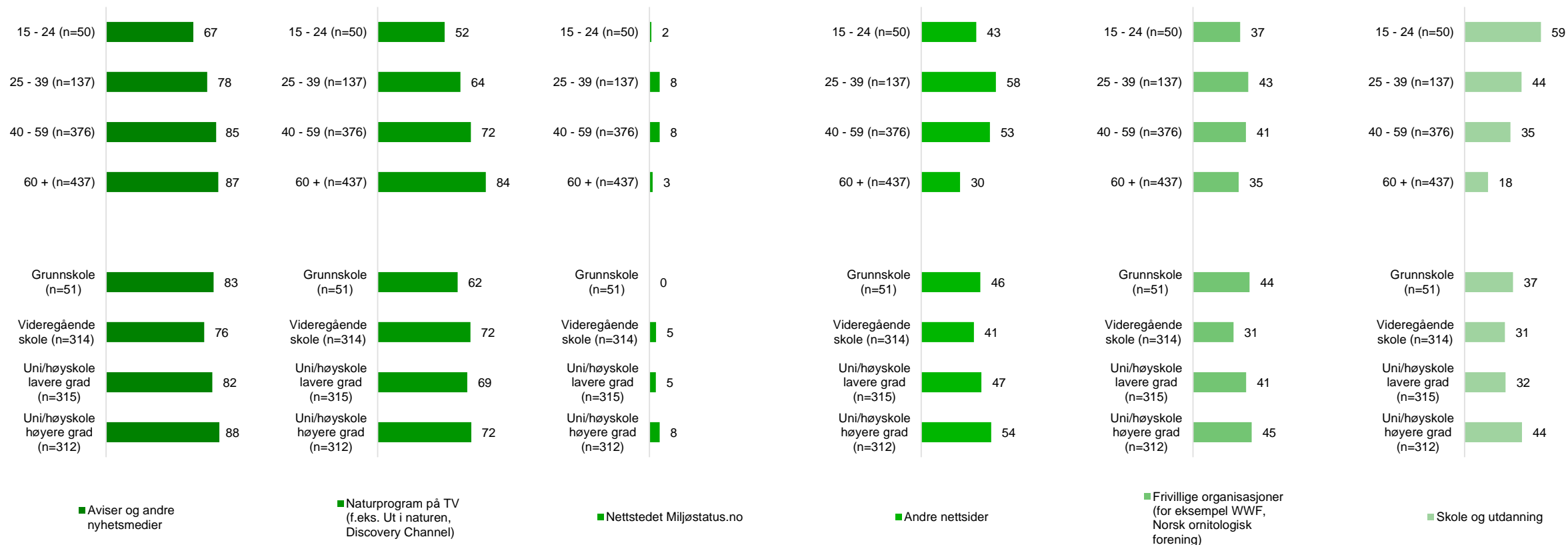

Befolkningen får først og fremst kunnskap om natur og naturmangfold gjennom aviser og andre nyhetsmedier og naturprogram på TV. Naturprogram på TV har blitt mindre viktig siden 2014.

- Halvparten oppgir at de får kunnskap gjennom «andre nettsider», en vesentlig økning sammenliknet med 2014 (3 av 10).
- I underkant av 4 av 10 oppgir at de får kunnskap gjennom frivillige organisasjoner og skole og utdanning. Det er flere som oppgir å få kunnskap gjennom frivillige organisasjoner i 2020 sammenliknet med 2014 (opp 11 prosentpoeng).
- Miljøstatus.no er ukjent for de fleste.

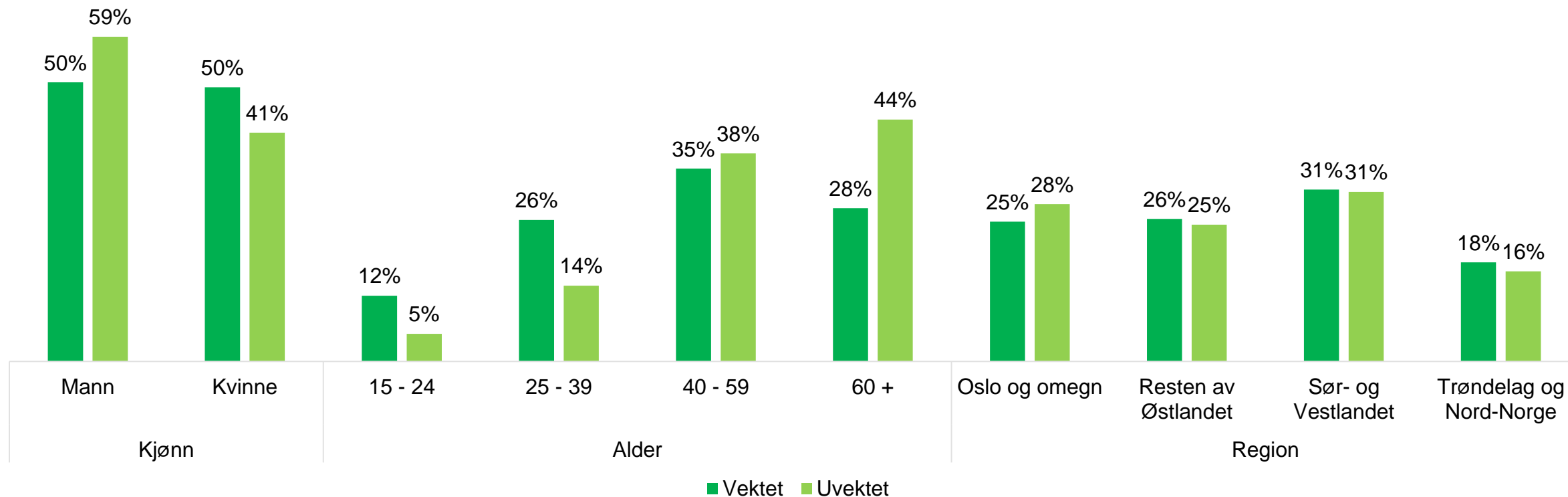
Det er en klar alderssammenheng mellom naturprogram på TV som kunnskapskilde for natur og naturmangfold. Denne kilden er langt viktigere for de eldste sammenliknet med de yngste innbyggerne. Skole og utdanning er den viktigste kilden til de yngste innbyggerne.

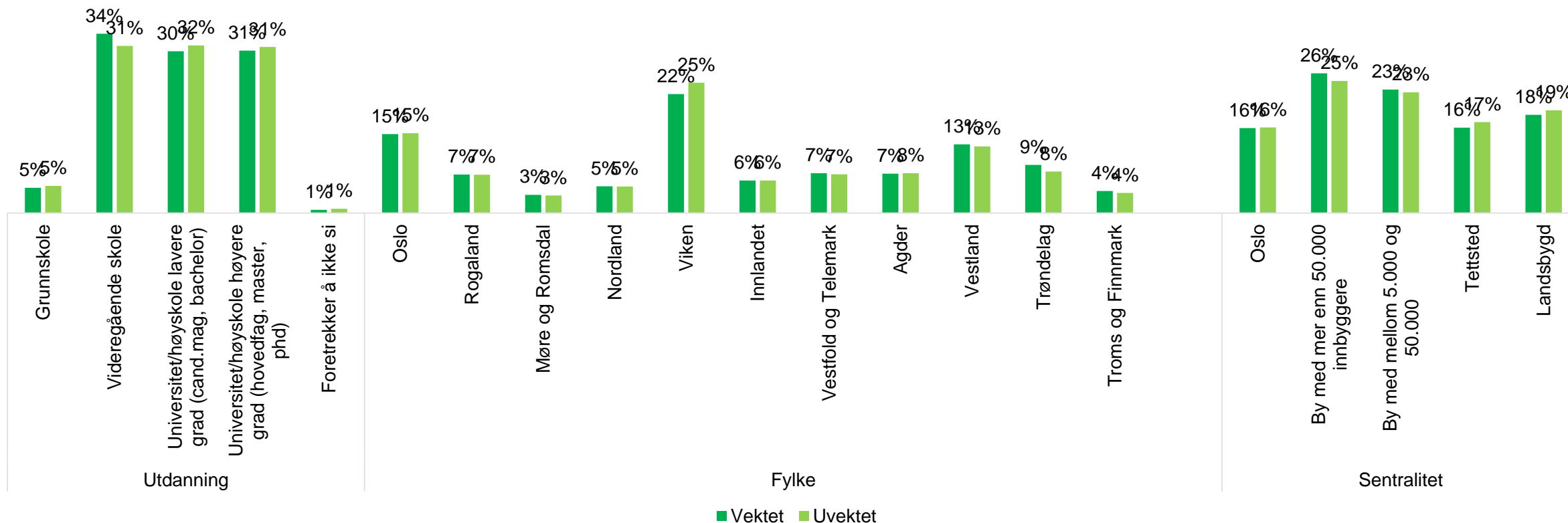
9

Vedlegg

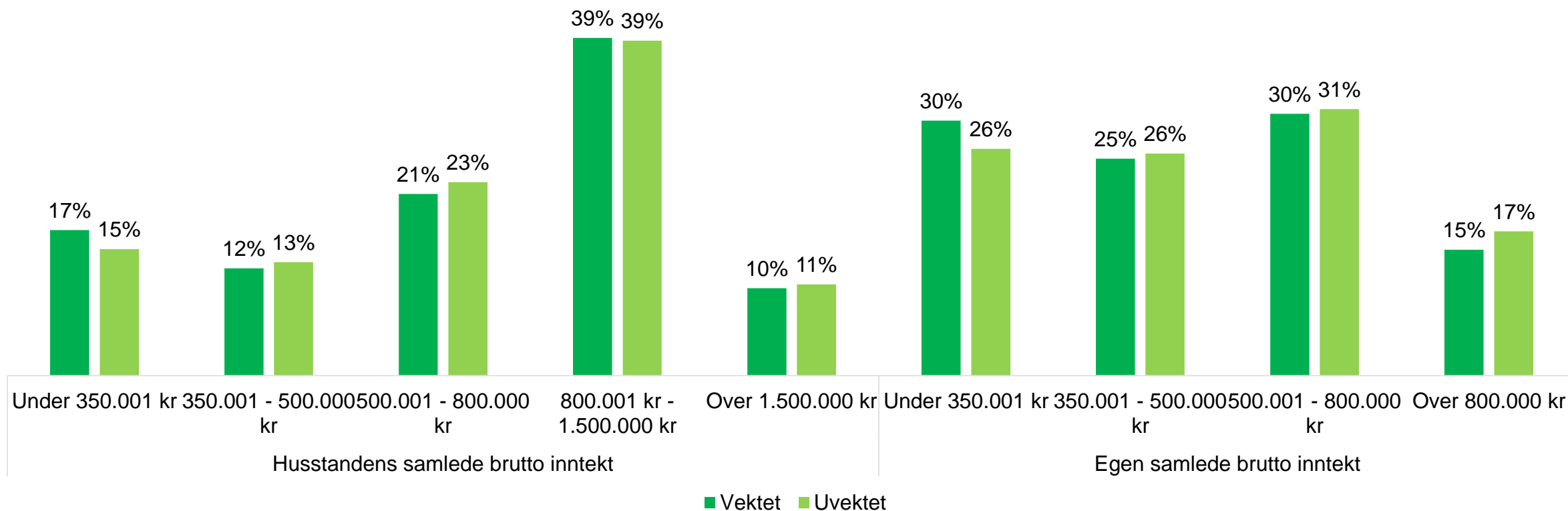
Utvalgsdokumentasjon I

Utvalgsdokumentasjon II

Utvalgsdokumentasjon III

Metodisk vedlegg – Kvalitet reduserer usikkerhet - GallupPanelet

Rutiner for å opprettholde kvaliteten

- 50% av besvarer undersøkelsene fra håndholdte enheter. **Alle våre undersøkelser er mobilvennlige.**
- Vi har rutiner for å følge opp panelister over både telefon og epost for å forhindre frafall. Dette gir oss **høye svarprosjenter** (46-51%) og økt datakvalitet.
- Medlemmer får **2-5 undersøkelser** i måneden og ingen får veldig like undersøkelser ilt et år for å unngå at de slites ut.
- Personvern:** Vi har strenge krav for å lagring av data, hvem den behandles av og anonymisering.
- Det arbeides kontinuerlig for at panelet skal være **landsrepresentativt**. Hovedvekten av panelistene innhentes gjennom **lukket rekruttering** (ikke selvrekruttering) over telefon basert på sannsynlighetsutvalg fra representtive utvalg.
- GallupPanelet er ISO-sertifisert etter ISO26362:2009: Access panels in market, opinion and social research. Dette er en ISO-standard spesielt for kvaliteten på **bruk og oppfølging** av aksesspaneler.

Datane sikkerhet

Det vil alltid knytte seg en viss usikkerhet til resultatene når vi spør et utvalg av målgruppen. Denne usikkerheten, eller feilmarginen, kan beregnes statistisk. Et sentralt mål i denne sammenhengen er standardavviket. Standardavviket beregnes ut fra hvor mye hver enkelt enhet respondent avviker fra gjennomsnittet for alle enhetene i undersøkelsen når det gjelder den egenskapen vi ønsker å måle. Med utgangspunkt i standardavviket kan vi beregne feilmarginen for det aktuelle resultatet. Fastsettelsen av feilmarginen vil også avhenge av hvor stor usikkerhet vi er villige til å akseptere. Det vanlige er å angi feilmarginer basert på 95 prosent sannsynlighet. Dette betyr at hvis vi hadde 100 forskjellige uavhengige utvalg, ville resultatet ligge innenfor de feilmarginene vi oppgir i minst 95 av de 100 undersøkelsene. Det vil igjen si at det bare er 5 prosent sannsynlighet for at den faktiske fordelingen i befolkningen ikke ligger innenfor de oppgitte feilmarginene.

Feilmargin

Feilmarginene i prosenttabeller uttrykkes i prosentpoeng. Hvis vi for eksempel har funnet at 40 prosent i et utvalg på 1000 personer er for at Norge skal søke om medlemskap i EU, gir dette en feilmargin på +/- 3 prosentpoeng. I befolkningen er det da mellom 37 og 43 prosent som er for medlemskap, men det mest sannsynlige resultatet er 40 prosent. Kantar har ikke foretatt nøyaktige beregninger av størrelsen på feilmarginene for denne undersøkelsen. Tabellen nedenfor kan brukes som et hjelpemiddel ved tolkningen av resultatenes sikkerhet.

Enheter	STØRRELSEN PÅ FEILMARGINEN I PROSENTPOENG					
	5(95) %	10(90)%	20(80) %	30(70)%	40(60)%	50(50)%
50	+/- 6	+/- 8,3	+/- 11,0	+/- 12,7	+/- 13,6	+/- 13,9
100	+/- 4,3	+/- 5,9	+/- 7,9	+/- 9,0	+/- 9,6	+/- 9,8
200	+/- 3	+/- 4,2	+/- 5,5	+/- 6,4	+/- 6,8	+/- 6,9
400	+/- 2,2	+/- 3,0	+/- 3,9	+/- 4,5	+/- 4,8	+/- 4,9
500	+/- 1,9	+/- 2,6	+/- 3,5	+/- 4,0	+/- 4,3	+/- 4,4
600	+/- 1,7	+/- 2,4	+/- 3,2	+/- 3,7	+/- 3,9	+/- 4,0
1000	+/- 1,4	+/- 1,9	+/- 2,5	+/- 2,8	+/- 3,0	+/- 3,1
1500	+/- 1,1	+/- 1,5	+/- 2,0	+/- 2,3	+/- 2,4	+/- 2,5
2500	+/- 0,9	+/- 1,2	+/- 1,6	+/- 1,8	+/- 1,9	+/- 2,0